

ECONnect

FACULTEIT ECONOMIE EN BEDRIJFSWETENSCHAPPEN & EKONOMIKA ALUMNI • DRIEMAANDELIJKS
P706331 • AFGIFTEKANTOOR 3000 LEUVEN MASSPOST • 8STE JAARGANG • JUNI-JULI-AUGUSTUS 2021

© Wouter Sempels

Students@FEB

Kiesweek in
coronatijden

News@FEB

Onderzoeks-
project@feb

Research@FEB

Sandra Rousseau:
Green Deal heeft
gevolgen voor
de zakenwereld.

Alumni@FEB

Annelotte De Brandt
(FEB alumnus 2017)
wint De Mol!

EKONOMIKA

ALUMNI

KU LEUVEN

Alumni@FEB

p 4

- COVID-19: het spanningsveld tussen gezondheid en economie. Een debat. p 4
- Naar een duurzaam telewerkbeleid p 8
- P&L webinar on dual sourcing p 11
- Familiebedrijven: Rudi en Jan Jennes p 13
- Alumnus TEW Annelotte De Brandt winnares van 'De Mol' p 16
- Accountant toen en nu: drie generaties aan het woord p 18
- Meer kwaliteit bereiken door aan kwantiteit te doen: Prof. em. Willem Karel Brauers p 21
- Column Martijn Huysmans: handen wassen, orgasmes, Halloumi p 24
- Boekonomika p 26

News@FEB

p 28

- Onderzoeksproject@FEB p 28
- Does the game stop? Short sellers op de financiële markt p 31
- Postgraduaat AI first: een nieuw postgraduaat artificial intelligence in business and industry p 34

Research@FEB

p 36

- Interview professor Sandra Rousseau: Green Deal heeft gevolgen voor de zakenwereld p 36

Students@FEB

p 42

- Student ambassadors: Awwab Ahmad & Elena Tiukhova p 42
- Kiesweek in coronatijden p 44
- Major Data Science p 46

Lees deze en aanvullende boeiende artikels ook gemakkelijk op je tablet of smartphone met onze handige digitale editie!

Going digital post covid: het goede meenemen!

Het was een eeuwigheid geleden, maar deze week hadden we eindelijk nog eens een fysieke meeting op het Hogenheuvcollege. Omwille van de veilige buitenlucht, en ook wel voor het uitzicht, installeerden we ons op het terras van het cafetaria op de vierde verdieping. Enigszins ironisch was het belangrijkste agendapunt van deze eerste on-campus vergadering de vraag hoe we... telewerk in post-covid tijden zullen organiseren. Wanneer we weer zullen overgaan tot 'het gewone leven', is het immers onze absolute ambitie om toch ook de goede inzichten en gewoontes die gegroeid zijn tijdens de pandemie te behouden. Veel van die goede (en toegegeven: ook minder goede) gewoontes hebben te maken met 'going digital'.

Het meest voor de hand liggende voorbeeld is uiteraard ons onderwijs: waar online onderwijs een jaar lang in de plaats kwam van on-campus onderwijs, is het nu de uitdaging om die aanpak om te vormen tot online onderwijs ter ondersteuning van on-campus onderwijs. Een van de grootste troeven van onze faculteit is immers dat we studenten uit heel de wereld samenbrengen in het hart van Europa om samen te leren en te leven. Blackboard Collaborate en Zoom kunnen daar een zinvol onderdeel van vormen, maar toch liever geen substituut.

Voor telewerken, en bij uitstek thuiswerk, gaat het uiteraard net zo: we hebben het vorige jaar veel ervaring opgedaan over welke soort meetings je efficiënt en zinvol online kan houden, en welke beter fysiek. Sommige taken en functies lenen zich goed tot telewerk, andere minder. Gelukkig kunnen we beroep doen op inzichten vanuit onze eigen onderzoeksgroep 'Work and Organisation Studies' om een en ander wetenschappelijk te onderbouwen. Een aantal van die inzichten vind je verderop in dit nummer. Ook hier is het duidelijk dat onze aanpak van thuiswerk in de toekomst anders kan en moet zijn dan tijdens de pandemie.

Een van de typische valkuilen bij thuiswerk is bijvoorbeeld de (on)mogelijkheid tot deconnectie van het werk, zelfs in de thuisomgeving. In de voorbije maanden zag ik echter heel wat voorbeelden van collega's die net even van die thuisomgeving wilden deconnecteren, en die daarom af en toe naar de campus kwamen. Gewoon even aan een lesvoorbereiding of wetenschappelijk artikel werken zonder joelende nakomelingen op de achtergrond, kan daarbij even bevrijdend aanvoelen als een te klein paar schoenen dat men eindelijk mag uittrekken. Om maar te zeggen: iedereen heeft de pandemie anders ervaren, en ook post-covid zal telewerk altijd neerkomen op maatwerk.

De beleidsinformaticus in mij maakt intussen de observatie dat we er tevens over moeten waken om de 'going digital'-golf waarop we momenteel surfen niet te beperken tot het louter digitaliseren van onze bestaande processen. Dat geldt voor ons onderwijs en dat geldt voor de manier waarop we samenwerken, al dan niet van thuis uit. De digitalisering moet net toelaten om onze manier van werken grondig te herdenken en te optimaliseren, niet om de bestaande aanpak één-op-één te vertalen naar een digitale variant. Die waarheid kreeg ik reeds mee van mijn beleidsinformatica-docenten tijdens mijn eigen studententijd, maar ze is nu nog minstens even actueel.

En van studententijd gesproken: tot slot wil ik me tot al onze FEB-studenten richten. Ook voor jullie lonkt de post-covid-periode. Jullie hebben het afgelopen jaar veel moeten missen, maar de toekomst ziet er mooi uit. Voor volgend academiejahr hopen we weer op het échte 'live' campusleven, zowel tijdens de lesuren als (wellicht nog meer) daarbuiten. En voor zij die afstuderen hoop ik van ganser harte dat we onze plannen voor een live promotieviering in september/oktober ook effectief kunnen uitvoeren. We kijken er zelf even erg naar uit als jullie. Tot binnenkort, en houd jullie goed!

COVID-19

Het spanningsveld tussen gezondheid en economie. Een debat.

Van de aanvankelijk grote solidariteit bij de bevolking tijdens de eerste besmettingsgolf in de lente van 2020 bleef al na enkele maanden niet veel meer over. Wat de pandemie in elk geval bereikt heeft, is een erg verdeelde bevolking. Bv. de zogenaamde lockdownaanhangers die lijnrecht staan tegenover de 'versoepelingsbrigade'. Ook professor-emeritus Erik Schokkaert, expert gezondheidseconomie, stelde aan het einde van het debat vast: "Het meest ontgoochelende aan deze pandemie is dat niemand veranderd is. Iedereen is bij zijn standpunt gebleven. Het is de bevestiging van de eigen ideologie. Zij die voor méér overheid zijn, hebben in deze crisis de bevestiging van hun standpunt gezien, maar zij die echter tegen teveel staat zijn óók, want zij beroepen zich bv. op het succes van de vaccins dankzij de privésector. Net zoals zij die deze pandemie aangrijpen om hun wens naar meer regionalisering gerealiseerd te zien, maar ook zij die meer federale centralisatie voorstaan zijn meer dan ooit overtuigd, want in de versnippering van het gezondheidsbeleid zien zij hun gelijk. De debatten van vóór de pandemie zijn helaas niet veranderd."

In samenwerking met De Tijd en ALFAGEN, de alumnivereniging van de faculteit geneeskunde, organiseerde Ekonomika Alumni dit actualiteitsdebat op 17 mei 2021 met als thema: *'Een pandemie: over het fragiele evenwicht tussen economie en gezondheidszorg.'* Online uiteraard wegens de nog steeds heersende pandemie, al gingen de cijfers toen al enkele weken de goede richting uit. Ter herinnering: de dag vóór het debat waren er nog 1.813 Covid-patiënten in het ziekenhuis, van wie 622 op intensieve zorg; het gemiddeld aantal besmettingen in de week van 9 tot 15 mei bedroeg 2.634 (-12%) en het aantal overlijdens gemiddeld 28 (-24%); de positiviteitsratio zakte naar 6%, het laagste niveau sinds februari. Het aantal vaccinaties (minstens eerste dosis) bedroeg 3,9 miljoen of 33,8% van de Belgische bevolking. Maar voor de echte versoepelingen was het nog even wachten, tot 9 juni.

Het debat werd vakkundig geleid door **Peter De Groote**, hoofd-redacteur van *De Tijd*. Naast gezondheidseconoom prof. em. **Erik Schokkaert** nam ook bedrijfsleidster en CEO van Le Pain

Quotidien, **Annick Van Overstraeten** aan dit debat deel, evenals intensivist professor dokter **Geert Meyfroidt** (UZ Leuven).

BOVEN ALLES DE ECONOMIE REDDEN

Peter De Groote vroeg aan Annick Van Overstraeten of zij goed was 'bedeeld' door de overheid om deze crisis te kunnen overleven? Haar antwoord kwam prompt: "Nee. Wij voelen ons als 'de vergeten sector'. We voelen ons niet au sérieux genomen. Het stoort mij en onze sector, de horeca, van niet gevraagd geweest te zijn om ernstig na te denken over een coronaveilige terugkeer naar de normale situatie. We vragen al maanden om gehoord te worden door de regeringen. En ja, we hadden al maanden op een veilige manier terug aan het werk kunnen gegaan zijn. Maar helaas heeft de horeca nooit op 'het menu' van de politiek gestaan. Nochtans is onze sector economisch belangrijk, met 160.000 directe jobs en 3 miljard euro omzet."

Van Overstraeten maakt de vergelijking met de buurlanden waar zij met Le Pain Quotidien ook vestigingen heeft. "De overheidssteun in België dekt amper 4% van onze vaste kosten. In Frankrijk is dat 32%, in het Verenigd Koninkrijk is dat 31% en in Nederland zelfs 50%. Neen, je kunt niet zeggen dat de overheid in België gul is geweest met overheidssteun voor onze sector."

Prof. Schokkaert nuanceert: "Ik ken niet de cijfers per sector, dus daar kan mevrouw Van Overstraeten gelijk hebben. Maar globaal is het zeker niet zo extreem geweest als in de horeca. De steun vanuit de Belgische en de Vlaamse overheid is niet veel minder geweest dan in onze buurlanden. Eén van de grote en voor de overheid dure steunmaatregelen was de tijdelijke werkloosheid overmacht-corona, die in april 2020 voor méér dan 1 miljoen getroffen werknemers werd betaald. Daarin hebben we toch beter gescoord dan onze buurlanden." Van Overstraeten betwist dit gedeeltelijk. "Er bestaan toch ook soortgelijke regelingen in onze buurlanden hoor."

BANKENPLAN IS TEKORT GESCHOTEN

Voor prof. Schokkaert is het evenwel evident dat de overheid bij zo'n hevige pandemie ingrijpende maatregelen moet nemen en tegelijk diep in haar geldbeugel moet tasten. "Een pandemie veroorzaakt een schokeffect. De bedrijven zijn mede het slachtoffer van de maatregelen. Het is de plicht van de overheid om het economische weefsel zo intact mogelijk te houden zodat de economie weer kan heropleven eens de pandemie voorbij is. Stel dat de overheid geen beperkende maatregelen had genomen om de pandemie te bestrijden, en de economie open had gelaten. Wat gebeurde er dan? Dan zou de gezondheidszorg ontploft zijn. Er zouden veel meer dodelijke slachtoffers gevallen zijn, tweemaal zoveel, driemaal, wie weet. En de economie zou toch in elkaar geklapt zijn, want de mensen zullen uit angst niet meer consumeren. Maar omgekeerd geldt ook, wanneer de maatregelen de economie dreigen te doen instorten, dan

moet de overheid er alles aan doen om de bedrijven te redden. Het is mijn indruk dat de overheid meer had kunnen doen om de economie te ondersteunen."

Annick Van Overstraeten verwijst naar het Bankenplan, waar de bedrijven zogezegd leningen konden krijgen om de liquiditeits tekorten als gevolg van de lockdown te kunnen opvangen. "Wij konden leningen krijgen op één jaar. Eén jaar! Mijn collega van restaurantketen Exki zei mij dat hij al op 1 mei jongstleden die lening moest terugbetalen. Maar met welk geld? Onze sectoren zijn nog niet open! De pandemie is nog niet voorbij. Vorige zomer verlengde de regering die termijn van één jaar wel... maar alleen voor de kmo's. Exki en wij bv. vielen daar weer buiten. Vergelijk ik met Frankrijk, dan zie ik toch wat anders. Daar kregen we leningen aan 0% of quasi, en we moeten pas op lange termijn terugbetalen. Dát gaf en geeft ons ademruimte. Niet vergeten dat wij niet om de sluiting van onze bedrijven hebben gevraagd hé. België had dus méér kunnen doen."

Maar wat verlangt u verder nog van de overheid, zo vroeg moderator Peter De Groote aan Annick Van Overstraeten. "Meer fijnmazige maatregelen. Zoals gerichte subsidies. Maar ook met kennis van de sector. Bij ons zijn de grote ketens zoals wij vergeten maar de kleine restaurants wel beter geholpen. Maar die grote ketens stellen wel zeer veel mensen tewerk. Er zijn te weinig echte bedrijfsleiders betrokken in die adviesorganen. Ik bedoel niet de medische maar de instanties die het ondersteuningsbeleid adviseren. Ook het VBO (Verbond van Belgische Ondernemingen) werd te weinig betrokken, alhoewel daar zeer veel expertise aanwezig is. Wij hadden bv. kunnen adviseren welke vormen van steun écht werken, en welke niet, welke het meeste effect sorteren."

Schokkaert beaamt: "Directe steun aan bepaalde sectoren zoals de horeca die zeven maanden gesloten is geweest, had beter gekund."

Annick Van Overstraeten

Geert Meyfroidt

Plus ook voor de zwakste groepen in onze samenleving, bovenop de Sociale Zekerheid, die in deze pandemie ook het zwaarste getroffen werden. Onze Sociale Zekerheid zelf is wel een zegen geweest.”

WELK RELANCEBELEID?

Annick Van Overstraeten: “Ik verwacht een ravage in onze sector; die pas na de pandemie en het einde van de steunmaatregelen aan de oppervlakte zal komen. En door het falende Bankplan hebben wij ook geld moeten verbranden om te overleven. Maar dat geld is er nu niet meer voor nieuwe projecten zoals het openen van nieuwe vestigingen. Reken al gauw op 15 gemiste jobs per vestiging die we nu niet kunnen openen. Je kan het geld maar één keer gebruiken. Anderzijds hebben wij ons ook heruitgevonden. We hebben ingezet op e-commerce en take-away. En dat heeft aangeslagen. En het blijkt een blijver. Want nu de terrassen terug open zijn sinds 8 mei, zien we die onlineomzet niet zakken. Dat is hoopgevend.”

Professor Schokkaert: “De beste relancemaatregel is de heropening van de economie zodat de privé-consumptie weer volop zijn rol van motor van de economie kan spelen. Dat betekent dat weer meer mensen naar bv. Le Pain Quotidien gaan, en daar geld opdoen hetgeen méér omzet en liquiditeiten voor het bedrijf opleveren. Méér investeringen? De overheid moet zeer zeker meer investeren, maar dan wel in publieke investeringen, niet in de privé. Als de consumptie weer zal draaien, dan halen de bedrijven hun investeringsplannen zelf weer boven. Een goed functionerende economie zal de put van de overheidstekorten trouwens sneller helpen vullen. Maar dan mogen er geen structurele maatregelen worden genomen zoals een verlaging van de BTW voor de horeca, want dat vergroot het structurele tekort. Het moet om eenmalige steun zijn om deze crisis te helpen overbruggen.”

U sprak ook over meer overheidsinvesteringen. Wat bedoelt u precies, zo vroeg Peter De Groot. Prof. Schokkaert: “Al decennialang investeert onze overheid te weinig. Zeker vergeleken met de buurlanden. Naast de modernisering van de infrastructuur, met grote aandacht voor digitalisering en duurzaamheid, hebben we een achterstand op vlak van schoolgebouwen – die niet modern zijn – en sociale woningbouw.” Prof. Geert Meyfroidt speelt daar op in: “We moeten toekomstgericht investeren in de gezondheidszorg, en in de bedrijven. Bv. zorgen voor goede ventilatie. En in preventieve gezondheidszorg. Deze pandemie heeft alleszins duidelijk gemaakt dat wij niet zo’n gezonde bevolking hebben, teveel obesitas, diabetes, hart- en vaatziekten, ... Preventieve gezondheidszorg brengt vele malen zijn geld op.” Schokkaert beaamt maar ziet het toch wat genuanceerder: “Betere preventieve geneeskunde zal de factuur voor de curatieve geneeskunde niet echt doen dalen, maar wel de levenskwaliteit van de mensen verbeteren, en daar doen we het toch voor. Maar mensen gezonder doen leven is gemakkelijker gezegd dan gedaan. Niets is zo moeilijk om mensen hun (slechte) gewoonten af te leren. In Engeland gaat veel geld naar preventie, en daar is obesitas erger dan bij ons.” Meyfroidt: “Maar in de Scandinavische landen werkt het wel.”

ZIEKENHUISCAPACITEIT TE KRAP?

Een veel gehoorde kritiek tijdens deze pandemie was dat het aantal bedden op Intensieve Zorg (IZ) te krap zou geweest zijn. Iemand vraagt: “Hadden de ziekenhuizen niet een tandje kunnen bijsteken?”. Prof. Meyfroidt: “Dat klinkt aannemelijk, maar zo simpel is het niet. Wij hebben ook gevloekt, net als velen, toen de besmettingen en zieken exponentieel begonnen te stijgen. Wij hebben in België zo’n 2.000 IZ-bedden, waarvan er nu zo’n 600 door Covid-patiënten bezet zijn. Normaal zijn er circa 500 die we niet dringend nodig hebben. Vandaar dat cijfer van maximum 500 Covid-patiënten als richtcijfer om breed te gaan

versoepten en terug te keren naar de normaliteit. Vanaf dat aantal kunnen we in de ziekenhuizen normaal werken, en al de andere chirurgische ingrepen doen.”

“En of wij een tandje hadden kunnen bijsteken? Jazeker, maar zelfs met 3.000 bedden hadden we hetzelfde strikte beleid moeten voeren. In de eerste golf zaten we immers met exponentieel stijgende curves. Zelfs met 50% meer capaciteit waren drastische maatregelen noodzakelijk geweest. En ook, in de eerste golf werden we letterlijk overvallen. De tweede en de derde golf hebben we veel beter beheerd, door de lessen geleerd tijdens de eerste golf. We hebben voortdurend geoptimaliseerd.” Schokkaert: “Optimaliseren moet iedereen doen, dat is toch evident. In sommige media werd dat nogal negatief voorgesteld, maar dat is niet terecht. Onze ziekenhuizen zijn zeer goed georganiseerd. Dat hebben zij tijdens deze pandemie eens te meer bewezen.” Meyfroidt: “We hebben fouten gemaakt, ja. En het is nodig dat we na deze pandemie een eerlijke analyse maken. Sommige ziekenhuizen hebben beter gepresteerd dan andere. Maar het kan niet de bedoeling zijn van een steen te willen werpen. Wél om uit de fouten of tekortkomingen te leren. We zullen ook beter moeten afstemmen met de eerstelijns. Wat ik ook nog kwijt wil: ik heb op Volksgezondheid zeer bekwame ambtenaren leren kennen. Top. En zij hebben steeds het algemeen belang voor ogen gehouden. Soms tegen lobbygroepen in.”

Peter De Grootte: “En hoe zit het nu met de financiën van de ziekenhuizen? Meyfroidt: “Niet goed. Covid is zeker geen rendabele zaak geweest voor de ziekenhuizen. Vele technische ingrepen en chirurgische operaties zijn moeten worden uitgesteld. Die brengen de ziekenhuizen meer op. Dat we enige compensatie hebben gekregen voor Covid vind ik dus maar normaal.” Schokkaert: “Die Covid-kosten vallen buiten de gewone ziekenhuisfinanciering. En die is op zich al zeer complex.” Meyfroidt: “En we mogen niet vergeten dat het een verschil maakt of je in een groot academisch ziekenhuis belandt,

of een klein. Ook de interpretatie van ‘intensieve zorg’ kan daardoor verschillen.”

EEN ZORGELOZE ZOMER?

Prof. Meyfroidt is optimistisch, dankzij de snelle vaccinaties. “Maar we moeten zien dat niet alleen Vlaanderen het goed doet op het vlak van de vaccinaties, maar ook Wallonië en Brussel. Het virus kent geen landsgrenzen, laat staan gewestgrenzen. Vergeet de rest van de wereld niet. Het gaat om een wereldwijde pandemie hé. Wij hebben er ook zelf alle belang bij dat de ontwikkelingslanden snel voldoende vaccins krijgen.”

Ook Annick Van Overstraeten rekent op een ‘normale zomer’. “Wij hebben het zeer moeilijk gehad. En niet alleen financieel. Maar ook menselijk. Ik kon geen coronacijfers meer zien of horen. Ik werd er zo moedeloos van. Zeven maanden zijn wij volledig gesloten geweest! In de verschillende landen is een deel van mijn personeel vertrokken. Personeel behouden én nieuwe medewerkers vinden, wordt nu mijn grootste challenge. En ook daarvoor hoop ik op steun vanwege de overheid.”

Prof. Erik Schokkaert wilde tot slot nog iets zeggen over ‘solidariteit’. “Het heeft mij verbaasd dat men tijdens deze crisis niet heeft gesproken over een solidariteitsbijdrage vanwege zij die geen inkomensverlies hebben geleden door deze coronacrisis, in tegenstelling tot bv. die 1 miljoen tijdelijk werklozen, en zelfstandigen die hun zaak hebben moeten sluiten. En ik bedoel daarmee ook mezelf, als gepensioneerde met een relatief hoog pensioen, emeritus zijnde. Ik heb exact nul euro verloren tijdens deze pandemie. Een solidariteitsbijdrage op de hoge pensioenen had van mij wel gemogen. En ik mag dat zeggen want ik moet die dan ook betalen. Het zou ook een zeer mooi gebaar geweest, vooral naar al die jongeren die zich toch veel hebben moeten ontszeggen. Zo’n solidariteitsbijdrage zou de inspanningen wat evenwichtiger hebben verdeeld.”

Fa Quix

Erik Schokkaert

Peter De Grootte

Naar een duurzaam telewerkbeleid

FACTOREN VOOR SUCCESVOL THUISWERK

Thuiswerken is een 'hot topic' geworden sinds de corona-epidemie. Zeker nadat het Overlegcomité van de regeringen in ons land besliste om voltijds thuiswerken te verplichten voor wie dat in principe en in de praktijk kan doen. Het gaat om honderdduizenden werknemers. Maar die brutale overgang van soms nooit thuiswerken naar 'altijd' is niet voor iedereen even vlot verlopen. Tijd om daar wat dieper op in te gaan, zo oordeelde de Vakgroep Personeel & Organisatie van Ekonomika Alumni. Ze organiseerde er op 22 maart 2021 een webinar over, gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek. Professor Marijke Verbruggen en onderzoekers Joni Delanoeije en Lorenz Verelst gaven feiten en duiding.

GROEIEND BELANG VAN THUISWERK

Vooreerst, waarover gaat het? Hier gaat het over thuiswerk. En niet telewerk, want dat is ruimer dan alleen thuiswerk. Telewerk kan bv. ook in satellietkantoren, of in andere door de werkgever voorziene plaatsen dan de gewoonlijke op kantoor. Sinds COVID medio maart 2020 het thuiswerk waar mogelijk verplichtte, heeft het een hoge vlucht genomen. De onderzoekers zien een verdubbeling van de frequentie, van 17 à 21% naar 35% (bron: ING, 2020). En dat laatste behelst 1,7 miljoen werknemers. Ook in volume is er een sterke stijging: van gemiddeld 1,4 dagen per week naar 5 dagen per week waardoor het aantal thuiswerkdagen sinds COVID gestegen is van 1 miljoen naar 8,5 miljoen thuiswerkdagen. Ten opzichte van alle potentiële werknemers is het aantal dat 'mag' thuiswerken gestegen van 27,5% naar 41,5% (bron: Acerta & KU Leuven).

Thuiswerken heeft zeker voordelen. Maar ook nadelen. Het kan bv. het conflict werk-privé zowel verkleinen als vergroten. De individuele voorkeur is een verklarend element: sommigen doen liever aan thuiswerk, anderen dan weer veel minder of zelfs niet. De druk om te moeten of te mogen thuiswerken is ook een factor. En de privésituatie natuurlijk ook: wat is de

invloed van (kleine) kinderen, huisdieren, persoonlijke zaken, ... Cruciaal is evenwel de autonomie en het vertrouwen. Een thuiswerker moet de autonomie hebben, of tenminste dat gevoel dat hij/zij 'in control' is. Dat houdt in dat tussendoor ook privé zaken kunnen geregeld worden, bv. kinderen van school halen, zonder dat er prestatieverval optreedt. Bij controle en wantrouwen door de werkgever zal thuiswerk niet als positief worden ervaren. Tot slot zijn er de selectie-effecten: wie al goed presteert en hoog opgeleid is, zal thuiswerken als positief ervaren. Toch blijft het opletten voor de valkuilen.

Zo is de kans op sociale en professionele isolatie groter bij thuiswerk. Er is een gevaar op minder kennisdeling, en op minder feedback. En probleemoplossend werken in teamverband is soms moeilijker online dan fysiek. Op sociaal vlak kan het gevoel van isolatie deprimerend werken, voornamelijk bij jobs waar het resultaat mede afhankelijk is van andere collega's. De vakliteratuur meldt ook werkstress door ophoping van werk. En dan is er soms ook de onaangepaste werkomgeving thuis.

Maar door het feit dat thuiswerk nu voor iedereen van toepassing is waarvoor het werk het toelaat, wordt het niet meer gepercipieerd als iets voor 'geprivilegieerden', namelijk de hoogopgeleiden

in de steden, met een hoger inkomen, werkend in grote bedrijven. De 'digitale kloof' vermindert. Met ook meer gelijke kansen voor werknemers met een beperking. Vlaamse werknemers geven ook aan dat zij thuiswerken als efficiënter ervaren ('ongestoord kunnen werken'), met minder kansen op een burn-out. Daartegenover staat dat zij contacten met collega's missen, en vrezende minder promotiekansen te hebben wegens minder direct contact met de werkgever.

Onderzoekster Joni Delanoëje haalt er finaal de drie succesfactoren voor thuiswerk uit: autonomie, focus en cohesie (groepen met elkaar contact laten houden).

JOB CRAFTING BIJ THUISWERK

Vooreerst: wat is *jobcrafting*? In het Nederlands spreekt men van 'baanboetseren'. Twee kenmerken zijn essentieel: één, als werknemer neem je zelf initiatief om veranderingen aan te brengen in de werkomgeving. Twee, het doel is beter te functioneren, in termen van prestaties én welzijn.

In de werkomgeving zijn er 'energienemers' en 'energiegevers'. Zaak is dat deze minstens 'in balans' zijn. Energiemerkers veroorzaken stress, zoals werkdruk, mentale belasting, emotionele eisen, strikte werktijden; soms ook fysieke eisen of (te) uitdagende doelstellingen. Nu, sommige van die 'energienemers' gaan ook motiveren. Zo kan een uitdagende doelstelling of project de zin en de ambitie om die te bereiken, verhogen. Energiegevers in de werkomgeving kunnen zijn: autonomie, ontwikkelingsmogelijkheden, variatie in het werk, sociale steun, coaching, ... Zij zorgen voor motivatie van de werknemer.

Dus wanneer men als werknemer iets aan die werkomgeving kan doen, kan verbeteren, dan heeft dat positieve gevolgen op de werkbevoegdheid, de jobtevredenheid en de werkprestaties. En het vermindert de negatieve gevaren zoals de verlooptentaties (wens om van job te veranderen) en de jobstress. 'Dat is wetenschappelijk aangetoond' meldde onderzoeker Lorenz Verelst. En wat blijkt nu uit 'dagboekonderzoek' van thuiswerkers? Een survey pre-lockdown (9-15 maart 2020) wordt vergeleken met lockdown (27-31 maart 2020). En wat blijkt? De tevredenheid over het privéleven is met 33% gedaald, maar ook de jobtevredenheid ging (licht) achteruit (-6%) en op hun mentale gezondheid is het verplichte thuiswerken ook negatief: -18%.

Met jobcrafting kan er toch een en ander aan worden gedaan. Enkele voorbeelden: ervoor zorgen dat eerst de cognitief inspannende taken worden gedaan, daarna de minder inspannende. Of ook duidelijk aangeven wanneer je ongestoord wil werken. Of je werk zo regelen (autonomie!) dat je overdag wat meer tijd voor je privé neemt, maar 's avonds als het rustig is nog wat inhaalt.

Om het effect van jobcrafting te meten werd aan 360 personen die 100% aan thuiswerk deden een vragenlijst opgestuurd. Van 178 werden 761 'dagboek-dagen' ontvangen. De resultaten laten zien dat jobcrafting positieve effecten heeft gehad. Er waren minder werk-privé-conflicten. De finale boodschap van Lorenz Verelst is: gebruik de online tool om jobcrafting te leren toepassen op je eigen job.

Fa Quix

EKONOMIKA ALUMNI VAKGROEP PERSONEEL & ORGANISATIE

Veerle Theys

Dit online webinar 'Naar een duurzaam thuiswerkbeleid' werd georganiseerd door de Ekonomika Alumni Vakgroep Personeel & Organisatie. Dit is geen nieuwe vakgroep, maar ze was wel enkele jaren niet actief. Tot in het academiejaar 2019-2020 deze vakgroep een doorstart maakte, onder impuls van Veerle Theys, P&O en change management professional. Zij gaf ook de eerste drie seminars over change management en neemt het voorzitterschap van de vakgroep waar.

De vakgroep werkt nauw samen met de onderzoekseenheid 'Work and Organisation Studies' van de KU Leuven. Het doel van de vakgroep is meervoudig. Ze wil in de eerste plaats invulling geven aan 'Levenslang leren' via een boeiend aanbod van seminars en netwerkmomenten. Ze wil ook de samenwerking tussen onderzoek en praktijk in het brede domein van de *Human Resources* bevorderen. En uiteindelijk wil ze een lerende community creëren voor economie alumni van de KU Leuven.

Hou de e-nieuwsbrief van Ekonomika Alumni in het oog voor volgende activiteiten van de vakgroep. Voor meer informatie: ekonomika-alumni@kuleuven.be

TELEWERK NA CORONA: WHERE TO GO FROM HERE?

Zeer binnenkort zal deze coronapandemie voorbij zijn. En dus ook het verplichte voltijdse thuiswerken voor zij die dat kunnen. Maar zullen de bedrijven en organisaties dan terug overgaan ‘tot de orde van de dag’? Met andere woorden, zullen het werkregime en de arbeidsorganisatie die pre-corona van toepassing waren zonder meer terug worden opgenomen? Prof. Marijke Verbruggen heeft zich in deze kwestie verdiept en pleit voor een duurzaam thuiswerkbeleid.

Wat zegt het onderzoek? Vooreerst dat 42% van de werkgevers zeggen van telewerk na corona nog toe te laten. Vóór corona was dat 27% (bron: Acerta en KU Leuven). 48% tot 62% zegt ook na corona te willen blijven thuiswerken. Maar: ook 16,5% wil nooit meer thuiswerken!

Daarom is het van belang, zegt professor Verbruggen, dat er in de bedrijven en organisaties werk wordt gemaakt van een duurzaam telewerkbeleid. En dat behelst in de eerste plaats dat er goede afspraken worden gemaakt. En waarover moeten die afspraken dan gaan? Over het aantal dagen dat er aan thuiswerk wordt gedaan, met best ook afspraken per team, en het kan ook verschillen van situatie tot situatie, bv. vaste dagen, of flexibel? Of een combinatie? Werkgever en werknemers moeten over de regeling akkoord gaan. Ook kan gekeken worden naar de manier waarop de medewerkers die aan telewerk doen beoordeeld worden, in alle transparantie. Bv. welke parameters worden gekozen om de prestaties te beoordelen? Welke werkresultaten mogen worden verwacht? En tot slot: welke financiële tegemoetkomingen worden er gegeven aan de thuiswerkers? Dat kan trouwens voor een deel fiscaalvriendelijk, tot bepaalde bedragen en onder bepaalde voorwaarden.

Prof. Marijke Verbruggen onderlijnt nogmaals het belang van vertrouwen. Werkroosters zijn maar een middel, geen doel op zich, en output is belangrijker dan het aantal uren dat gewerkt wordt. Met deze beide stellingen gaat trouwens minstens driekwart van de bedrijven akkoord. Maar over het opnemen van zorgtaken tijdens het thuiswerken (bv. voor de kinderen), daarover zijn de meningen verdeeld: 40% gaat daar niet mee akkoord, 35% wel, en het overige kwart van de bedrijven/organisaties zegt dat dit bij hen niet van toepassing is.

Prof. Verbruggen ziet enkele takeaways voor thuiswerk post-corona:

- Besef dat thuiswerk post-corona niet hetzelfde kan zijn dan pre-corona: de verwachtingen van de werknemers zijn sinds corona veranderd, maar ook de ervaringen van de werkgevers
- Maak goede afspraken! En heb bijzondere aandacht voor de work-life-balans van de thuiswerkers
- Zorg voor een goede ICT-ondersteuning, zodat ze even vlot en efficiënt van thuis kunnen werken als van op kantoor
- Zorg ook voor een goede werkomgeving thuis (comfortabele, ergonomische werkplek), en voor wie de balans niet klopt, probeer ook eens een online tool voor jobcrafting
- En ‘one size fits all’ geldt meestal ook niet voor thuiswerk; bekijk of maatwerk geen betere oplossing is
- Tot slot, besef dat er hoe dan ook nadelen zijn aan thuiswerk. 80% vindt leiding geven van op afstand moeilijk, 87% vindt dat teamwork onder druk komt, 93% de sociale cohesie. Maak daarom van de werkvloer meer een ontmoetingsplek.

Prof. Marijke Verbruggen is ervan overtuigd dat door corona thuiswerk een boost heeft gekregen. Zomaar terugkeren naar vroeger zal niet werken. Daarom: maak nu al werk van een duurzaam thuiswerkbeleid in uw organisatie!

Fa Quix

P&L webinar on dual sourcing

“Mainly due to the pandemic, the past few months have been very hectic for supply management, especially for those companies relying on a single off-shore source. This led to long lead times, and most had to cope with sudden supply disruptions, combined with huge uncertainties in demand. Some companies looked for alternative strategies. But rather than complete nearshoring, a dual sourcing strategy emerged in many cases, combining the benefits of off-shore and responsive supply. But it is not always ‘a miracle solution’. Despite the benefit of risk mitigation, dual sourcing also complicates the sourcing operations”, explained Robert Boute, Professor at FEB KU Leuven and Vlerick Business School, during a webinar organised by the P&L chapter of Ekonomika Alumni (Production & Logistics) on 20 April 2021. Two business cases demonstrated the challenge of a dual strategy in sourcing: Barco and TVH.

BARCO

“Multi-sourcing is part of Barco’s risk strategy,” says Marc Callemeyn, VP Global Procurement at Barco. Barco operates in 3 markets: entertainment (digital projectors, LED screens, image processing), healthcare (diagnostic & surgical displays, networking solutions, etc.) and enterprise (control rooms, ClickShare for collaboration, etc.). Barco is active in over 90 countries and has 430 patents.

Callemeyn explains how Barco’s procurement policy has evolved from mere ‘cost negotiations’ role to ‘value adding’ contribution. “Our suppliers belong to our external network in which we stimulate innovation, in addition to ‘cost’ and ‘risk management’. In doing so, we invest in supplier-driven innovation”. Barco has about 900 suppliers, of which 110 are considered as ‘Key’. “Our procurement team consists of 60 professionals worldwide.”

“The dual-sourcing strategy can be seen as an insurance plan to mitigate risks. It is therefore fundamental to understand where our risks are situated to ensure we invest in the areas where it makes sense. So you must do your homework properly. To facilitate this exercise you can use the Kraljic matrix to divide your products into 4 categories: with the supply risk (low or high) on the one hand, and the financial risk (low or high) on the other. The result of this exercise gives an indication of whether you should consider dual sourcing or can continue your single sourcing.”

This exercise is more complex than one might imagine. After all, although dual sourcing has a lot of advantages, it also has some challenges. “On the positive side, we see greater competitiveness thanks to less dependency on a supplier that might fall short in its performance... You can also optimise import duties, enable TAA compliance, ... But on the flip side be aware we might in certain cases see a reduction in competitiveness ... mainly because less volume for each supplier means less

bargaining power or lower MOQ. Other positive impact we should not underestimate, is on supply security and supplier proximity to the manufacturing sites. Note that these advantages do bring extra complexity in planning and require additional R&D resources. More suppliers also add to the risk of quality inconsistency. Not forgetting cyber security, sustainability, and so on.”

Robert Boute

“At Barco, dual sourcing is growing. But it clearly depends on the type of product concerned. So, it may be more, but it may also be less. That’s why we do the exercise very carefully, and we repeat it on an annual basis. Also, be aware of the negative reactions from existing suppliers if you decide to go from single to dual sourcing. The existing supplier will lose volume. Of course, you do it to reduce the risk, but you must also keep your existing suppliers satisfied. Therefore, it is better to move to dual sourcing when your company is growing or at the start of a new product launch.”

TVH

We heard a slightly different story from TVH Parts, a global company selling spare parts for material handling, industrial, construction and agricultural equipment. Sales turnover exceeds 1 billion euros. TVH Parts has over 75,000 customers worldwide and a business model of 95% same-day shipment. “That’s what we promise our customers. That is fundamental for TVH. And we also want to be a one-stop shop,” said Mathias Onraet, Supply Chain Manager at TVH. “We have 63 shipping locations around the globe, and we source in 60 countries. We work in 3 main hubs: Europe (Belgium, West Flanders), China and the USA.”

When considering whether or not to choose dual sourcing, TVH sees 3 pros, one con and one question mark. The pros are lead time, capacity and negotiation power. The con is the total cost, and the possible risk related to quality. "The TVH dual-sourcing strategy is based on the strategic importance of the product to avoid an out-of-stock situation and comply with our high service levels. To mitigate the risks of disservice costs for strategic products with long lead times (higher lead times than forecasted, quality issues) we foresee a dual source when needed. Both for lead time (nearshoring) and capacity issues (offshoring). Therefore, the main reason for our dual sourcing is to mitigate the risk of disservice costs. This applies to strategic or bottleneck products where disservice costs are high."

COVID-19

Mathias Onraet summarised the unprecedented 'perfect storm' in the global supply chain caused by the COVID-19 pandemic:

- Suppliers in lockdown were forced to stop production;
- 2nd and 3rd tier suppliers in lockdown impacted the supply chain;
- Global shortage of raw materials as the economy was expected to cool down;
- Non-sailing of vessels due to the carriers' expectations that economic activity would cool down;

- Shortage of containers due to the revival of consumer goods (online) in lockdown countries;
- Shortage of drivers, trailers and trucks due to the revival of (online) consumer goods;
- Congestion of all main ports due to the revival of consumer goods, in combination with Chinese New Year;
- Backlogs in internal operations (goods out, goods in) in all of our main warehouses;
- Internal backlogs led to longer lead times in our own network; more stock needed as a reaction to longer lead times;
- Brexit led to further disruptions and had a similar impact as the above challenges;
- And on top of all that came the Suez Canal blockage, aggravating all of the above problems ... an 'Evergreen' for supply-chain economics.

"In short, what happened after the first lockdown (April 2020), which brought sales down by at least 30%, was that sales recovered fast in EMEA and APAC. But supply recovered slowly. Thus, suppliers in lockdown created raw material shortages, container shortages, non-sailing of vessels, port congestion and internal backlogs. Add to that Brexit. Dual sourcing strategy became inevitable for our strategic products" concluded Mathias Onraet. "Now (in Spring 2021), our sales results are excellent. It seems that our dual-source initiatives have also boosted our market share."

Fa Quix

Download in de App Store

ONTDEK HET OP Google Play

Steeds meer innovaties...

Voor steeds meer tevredenheid!

Open nu een gratis rekening via Belfius Mobile.

Meer info op belfius.be/klantworden

FAMILIEBEDRIJVEN

RUDI EN JAN JENNES

“Op mijn achttiende wilde ik Formule 1-piloot worden. En als dat niet zou lukken, dan wou ik dokter worden. En waarom wou ik dokter worden? Omdat ik dan met een Porsche kon rijden. De rode draad is dus: 'snelle auto's' ”, zo stak Rudi Jennes van wal in het dubbelinterview met zijn broer Jan. Samen zijn zij de eigenaars van één van de grootste autoconcessies van Audi & Volkswagen in België met hoofdkantoor in Boortmeerbeek (zie kader). “Maar onze ouders, vooral onze moeder, vond toch dat we eerst moesten studeren. Ik kon daarna nog altijd F1-piloot worden zei ze.” Broer Jan vult aan: “Men mag niet onderschatten hoe belangrijk de rol van ouders is in deze. Zij stimuleerden ons werkelijk om hogere studies te doen. Daar plukken wij nu nog steeds de vruchten van.”

Rudi Jennes: “Gaandeweg tijdens mijn studies aan de faculteit FEB vervaagde dat idee om F1-piloot te worden, en zag ik stilaan andere toekomstmogelijkheden voor mezelf. Maar pas aan het einde van mijn studies had ik het idee opgevat om bij mijn ouders in de garage te beginnen. ‘Kies ook voor het moeilijkste bij de studies’, zei mijn moeder, je kunt altijd afzakken. Die boodschap heb ik ook aan mijn kinderen meegegeven. Ik heb geweldig hard moeten studeren, maar ik heb kunnen volhouden en ik heb het gehaald. Ik heb ooit vier nachten na mekaar doorgedaan want ik had vier examens na mekaar op vier dagen. Ik keek telkens verlangend naar mijn lege bed, maar ik moest doorwerken, en het is me gelukt. Tijdens mijn studies heb ik vooral leren werken. Ik weet wat hard werken is. Later heb ik dat ook toegepast in het bedrijf. Er zijn altijd mindere periodes, moeilijke zelfs, maar ik zei steeds tegen mezelf en de medewerkers ‘we gaan er geraken!’”

Jan Jennes: “Ik was sterk in wiskunde en stond voor de keuze: burgerlijk ingenieur of handelsingenieur. Ik heb handelsingenieur gekozen. En ik ben ongelooflijk blij dat ik die keuze heb gemaakt. Vooral de diversiteit aan vakken, van recht over wiskunde, scheikunde, economie, ... dat hele brede spectrum aan vakken, is een ongelooflijke basis. Je moet wel nogal wiskundig aangelegd zijn, maar je moet er vooral hard voor werken. Aan de unief leer je toch massaal veel leerstof verwerken. Dat vormt je karakter. Karakter tonen is belangrijk, zeker ook in het latere beroepsleven. Ik heb in mijn studententijd veel gasten ontmoet die slimmer waren dan ik maar die er uiteindelijk niet geraakt zijn. Te weinig karakter, te weinig discipline. Die studietijd was, nu achteraf beschouwd, de zwaarste periode van mijn leven.”

EN TOCH OOK GENOTEN VAN HET STUDENTENLEVEN?

Rudi: “Aan de faculteit leer je geen job, maar krijg je een vorming. Als student was ik redelijk actief, o.a. bij de praesesverkiezingen. Ik zat bv. in de Ekonomikaploeg van Jules Noten, die net niet verkozen werd, maar we hebben een fantastische kiesweek gehad. Natuurlijk moet je proberen om het evenwicht te houden. Ik had het tweede jaar wat veel gefuifd, en had tweede zit voor al mijn vakken. Maar ik wou erdoor zijn. Die wil om te slagen was enorm. Ik heb alles uit de kast gehaald en het is me gelukt, ik was er door! Ik ben daarna nog vele jaren wakker geworden met de gedachte ‘ik moet er door zijn!’ Vrijheid nemen én uw verantwoordelijkheid: dat is wat mij het meest is bijgebleven van de universiteit.”

Jan: “De opleiding van handelsingenieur leert je wel om zeer analytisch te denken en te werken. Je leert ook om een probleem in al zijn aspecten te onderzoeken, waardoor je betere beslissingen kan nemen, en ook sneller.”

GROEP JENNES, EEN HISTORIEK

- 1957:** start van de garage in Boortmeerbeek door de ouders van Rudi en Jan Jennes
- 1976:** garage Keerbergen komt erbij (dat was een kleinere garage)
- 1984:** garage herbouwd in Boortmeerbeek; Rudi komt in de zaak in 1985 na zijn studies handelsingenieur en na een jaar bij een bedrijfsrevisor te hebben gewerkt
- 1991:** Rudi neemt de garage over van zijn ouders. Er werkten dan 30 mensen. Jan komt erbij en runt de garage in Keerbergen
- 2002:** garage Machelen overgenomen (de vroegere Lacante, twee broers). Heel veel investeringen, waardoor de verkoop van 200 wagens per jaar steeg naar 2.000 wagens
- Vanaf 2008:** de start van de *Market Area*-politiek bij D'Ieteren waarbij Jennes de *lead* nam voor de regio tussen Brussel, Mechelen en Leuven. Garage Jennes telt nu 220 werknemers. Het bedrijfsgebouw in Boortmeerbeek werd afgebroken en er kwam een gloednieuw gebouw in 2008.
- Vanaf 2017:** opening van de nieuwe carrosserie op Kampenhout-Sas, één van de grootste van Europa. De eerste jaren waren er bezoekers uit gans Europa, zelfs vanuit Australië, omdat de laatste nieuwe hersteltechnieken gebruikt worden die heel wat efficiëntie geven voor de herstelling van de wagen.
- Vanaf 2017:** opening van het restaurant Brasserie Taste in Vilvoorde
- 2017:** overname van de garage Mees in Leefdaal
- 2019:** overname van de garage Vanderelst en Coeckaert in Aarschot
- 2020:** volledige nieuwe vestiging in Aarschot

HEBBERN JULLIE DAARNA OOK NOG OPLEIDINGEN GEVOLGD?

Rudi: “Geen lange programma's, maar in onze groep van D'leteren zijn er veel opleidingen, bv. managementopleidingen, specifieke topics, bv. in het financiële.” Jan: “We zitten ook in vastgoed. Daarover heb ik wel cursussen gevolgd. Ook aan de KU Leuven, en die waren heel goed, ik heb daar heel van opgestoken.”

HOE BELANGRIJK IS NETWERKING VOOR JULLIE?

Rudi: “Heel belangrijk. Het begon al van in de studententijd, in Ekonomika. Ik heb daar heel goede contacten aan overgehouden, vriendschappelijke, maar ook professionele. En daarnaast ben ik veel naar lezingen geweest, ook bij Ekonomika Alumni, maar vooral ook bij Voka en Unizo, ... Overal waar ik kom, kom ik potentiële klanten tegen. Iedereen heeft een auto nodig. En ik kan er hele goeie aanbieden! En door die netwerking ben ik ook aan prospectie beginnen doen. Waardoor we zijn kunnen groeien. En wij nu één van de grootste zijn in onze sector. En in onze branche speelt omvang een grote rol.”

HOE IS DIE GROEI DAN PRECIES GEGAAN?

Rudi: “D'leteren had een studie laten maken en had ons uitgekozen, tot *market area leader*. Waarom wij werden uitverkoren? Zij keken welke garages het meest bekwaam waren. En wij waren ambitieus, dat paste in hun plaatje, want wij moesten in onze regio de anderen overkopen. Het feit dat wij met twee zijn, onze Jan en ik, speelde ook een rol. *It's lonely at the top*, het klinkt cliché, maar het is ook zo. Bepaalde dingen kon ik met niemand van mijn personeel bespreken. Met Jan wel. Hij was en is mijn klankbord. En ik dat van hem. We konden en kunnen elkaar *feedback* geven. En zeker wanneer het om belangrijke beslissingen gaat, bijvoorbeeld grote aankopen of overnames. Ik ben soms misschien wat té ambitieus en dan geeft Jan tegengas. Wij zijn gelukkig zeer complementair.” Jan: “We vullen elkaar zeer goed aan. Voor ons is één plus één drie. Wij verschillen zes jaar, dat is als kind een andere wereld, maar in de zaak hebben we mekaar goed leren kennen. En wij trekken aan één zeel. Wij hebben een grenzeloos vertrouwen in mekaar.”

HOE ZIEN RUDI EN JAN JENNES HUN TOEKOMST BINNEN VIJF JAAR?

Rudi Jennes: “Met pensioen gaan we niet. Wat wij wel hebben beslist, is om een stapje achteruit te zetten, operationeel dan. We hebben daarom managers aangesteld. Wij zijn nu toch een groot bedrijf met 220 mensen en verschillende vestigingen. Wij kunnen niet alles zelf blijven doen. Vandaar. Maar wij blijven de eigenaars, en blijven verantwoordelijk voor de strategie en voor alle grote beslissingen zoals investeringen. In onze *governance* staan delegeren en controleren nu bovenaan.” Jan knikt instemmend.

“Wij verkopen 3.000 wagens per jaar in de grote concessies (Boortmeerbeek) en 2.000 in andere zoals Machelen. Drie kwart is *fleet*. De loonkosten in ons land zijn veel te hoog. Een loonsverhoging kost bakken vol geld en levert netto nauwelijks iets op. Dan is een bedrijfswagen een interessant alternatief. Je kan de medewerkers zelf dan tenminste nog iets geven, en niet de fiscus. Cruciale vraag is die fiscaliteit. Blijft die gunstig? We zien dat het beleid zich nu sterk richt op elektrische wagens, die het

meest fiscaal worden aangemoedigd. We zien dat nu al in onze verkoopcijfers. De *fleet* is zeer elektrisch gericht, ook omdat de bedrijven zelf ‘groen’ willen zijn, dus niet alleen omwille van de fiscaliteit. En dan zitten wij met onze merken zeer goed.”

Jan vervolgt: “Het wordt écht elektrisch. De hybride is nu nog dominant, maar dat gaat geen twee jaar meer duren vooraleer we overschakelen naar volledig elektrisch. Fiscaal gaat het ook in die richting. Ook de prijzen van die wagens gaan zakken. We zijn echt vertrokken. De Audi Q4 komt nu op de markt, en zal tussen 39.000 en 59.000 euro kosten, afhankelijk van de batterij. Maar ik ben er zeker van dat de kostprijs en het bereik van die batterijen in de nabije toekomst sterk zullen verbeteren.” Rudi: “Wij zijn altijd vooruitstrevend geweest, en ambitieus. Wij geloven in elektrificatie. En we willen er de ambassadeurs van zijn. En wij zeggen allebei: ééns elektrisch, altijd elektrisch. Dat is onze ervaring.”

EN WAT IS DE IMPACT VAN CORONA GEWEEST?

Rudi Jennes: “Die was niet min. Vooral april en mei 2020 waren een schok. De verkoop is toen plots in elkaar geklapt. En de mensen reden een stuk minder, dus ook minder onderhoud. En men heeft dan ook minder snel een nieuwe wagen nodig. De tijdelijke werkloosheid overmocht-corona heeft ons enorm geholpen voor een deel van ons personeel. Ook de verkopers zijn maar halftijds aanwezig geweest. Personeelskost weegt het zwaarste in onze totale kosten.” Jan: “Maar het is nog niet voorbij [nvdr: interview afgenomen in april 2021]. We voelen in de carrosserie de daling nu meer dan in 2020. Toen hebben we het twee maanden zwaar gehad, april en mei, maar nu blijft het aanslepen. Plus de problemen van aanlevering door de verstoorde aanverketens. De auto-industrie is erg geglobaliseerd. De onderdelen komen van overal. Maar de coronacrisis loopt in verschillende golven in verschillende landen, en dat veroorzaakt grote logistieke verstoringen. En voor de klant langere wachttijden.” Rudi: “En die alarmerende berichtgeving helpt natuurlijk ook niet. De mensen weten het niet meer en wachten af. Dat voelen wij. En dat kopen op afspraak heeft ook niet geholpen. Sommigen willen gewoon even binnenspringen om rond te kijken. Een afspraak maken betekent voor sommigen al een stap te ver. Laat ons hopen dat al die beperkingen snel worden opgeheven.”

WELKE GOEDE RAAD HEBBERN RUDI EN JAN VOOR DE JONGEREN?

Rudi kordaat: “Doe wat je graag doet. En doe het niet in de eerste plaats voor het geld. Oké dat is een stimulans, maar als je iets niet graag doet... Wij zijn ondernemers, het zelfstandig-zijn zit in ons bloed. En doe aan netwerking. Dat klinkt formeler dan het is. Ga naar verenigingen, naar lezingen, naar bijeenkomsten van de alumni, ... Je komt altijd wel iemand tegen die interessant is voor jou. Wat voor mij het moeilijkste was in de groei van ons bedrijf, was het delegeren. Dat moest ik echt leren. Loslaten en vertrouwen geven. Want je denkt altijd dat je het beter kunt (lacht). En dat betekent ook mensen coachen, empathie hebben, en *leadership by example*. Wij proberen iedereen aan boord te houden, ook de oudere werknemers die het vaak moeilijk hebben met de digitalisering. Onze mensen zijn geen sociaal passief, maar zijn ons sociaal actief!” zo rondde Rudi Jennes dit gesprek af samen met zijn broer Jan.

Freddy Nurski en Fa Quix

ALUMNUS TEW ANNELOTTE DE BRANDT Winnares van 'De Mol'

De Faculteit Economie en Bedrijfswetenschappen blijkt een vruchtbare bodem voor kandidaten van het tv-programma De Mol. Nadat vier jaar geleden Gilles van Bouwel (alumnus Handelsingenieur) geselecteerd werd als 'mol', werd Annelotte De Brandt (alumnus TEW) dit jaar de winnaar van het populaire tv-spel. Toeval? Of hielpen de vaardigheden die Annelotte verwierf aan de faculteit haar in haar zoektocht?

WAAROM HEB JE DESTIJD VOR DE FEB GEKOZEN?

Door het lezen van het boek 'Econoshock' van Geert Noels (lacht). Daarvoor was een economische richting nog niet echt in mij opgekomen, maar ik vond dat een superinteressant boek. Ik volgde Grieks-Wetenschappen en tot dan was ik eigenlijk weinig geïnteresseerd geweest in economie. Ik wist ook niet dat je eigenlijk geen economische voorkennis moest hebben en de breedte van de opleiding van TEW sprak mij aan. Sales, marketing, Human Resources bv. boeide mij van bij de start. Ik heb in mijn masterjaren dan ook voor de major Personeel en Organisatie gekozen. De keuze voor de KU Leuven was alleszins evident. Heel mijn familie heeft aan de KU Leuven gestudeerd, dus dat was een traditie die ik graag verderzette. Ook de meeste van mijn klasgenoten kwamen naar Leuven, dus dat was alleszins snel beslist.

BEN JE OP UITWISSELING GEWEEST?

Neen en ik heb daar achteraf veel spijt van gehad. Dus dat is een tip die ik wil meegeven aan de huidige studenten: probeer op uitwisseling te gaan (lacht). Mijn punten waren niet schitterend en in mijn bachelorjaren moest ik echt hard werken om te slagen. Dus ik wou liever in mijn vertrouwde omgeving blijven om ervoor te zorgen dat ik mijn bachelordiploma haalde. Maar toen ik later een vriendin ging bezoeken die op dat moment op uitwisseling was, gingen mijn ogen wel open en had ik veel spijt. Dat is trouwens voor een groot stuk de reden van mijn deelname aan de mol geweest. Na mijn diploma had ik het gevoel dat ik nog steeds 'mijn avontuur' moest beleven. En dat is nu wel gelukt met mijn deelname aan De Mol (knipoogt). Ik had eventueel nog wel op uitwisseling kunnen gaan met een *extended master*, maar ik wou mijn ouders niet nog extra op kosten jagen omdat ik er ook al een jaartje langer over had gedaan om mijn diploma te halen. Achteraf gezien was ik heel graag op uitwisseling geweest naar Frankrijk om mijn Frans op punt te stellen.

WAS JE LID VAN EKONOMIKA? DEED JE MEE AAN DE ACTIVITEITEN?

Ik ging heel graag naar de activiteiten van Ekonomika maar verder ging mijn engagement niet. Ik had ook de eerste twee jaren echt mijn tijd nodig om mij aan te passen aan de Unief en om te studeren. Ik weet dat het engagement voor een comité veel tijd vraagt en die tijd kon ik er niet aan besteden. Nu, ik ging wel graag naar de feestjes (lacht). Ik ben wel nog een paar keer bv. naar het Galabal geweest. Het is altijd heel leuk om een aantal mensen terug te zien.

IN WELKE SECTOR BEN JE TERECHTGEKOMEN NA JE DIPLOMA?

Ik ben *Talent Acquisition Manager* bij Robert Half. Nog tijdens mijn studies ben ik er begonnen als stagiair. En dat viel langs beide kanten zo goed mee, dat ik er ben blijven werken. Ik ben er begonnen als *Business Consultant*, nu ben ik samen met een andere collega Talent Acquisition Manager in de Benelux. Dat betekent veel *headhunting*, ook een groot stuk *employer branding*: op LinkedIn veel initiatieven nemen om Robert Half te profileren als een aantrekkelijk werkgever op een eerlijke en authentieke manier.

GEBRUIK JE NOG JE VAARDIGHEDEN UIT JE OPLEIDING IN JE JOB?

Dan moet ik voornamelijk aan mijn mastervakken denken. Ik merk bv. dat naar mijn kennis over sociale wetgeving naar arbeidsrecht en dergelijke meer toe ik een meer dan degelijke basis heb gekregen. Daar waar collega's dit luik liever uitbesteden, heb ik net een grote goesting om daar zelf mee aan de slag te gaan. Het is voor mij ook een voordeel dat in een gesprek met HR-managers je hierrond mee kunt babbelen en kwalitatieve vragen kunt stellen. De major P & O was voor mij ook heel interessant om in een mensgerichte job aan de slag te gaan

ANNELOTTE DE BRANDT

- Annelotte De Brandt, 26 jaar, wonende te Dilbeek
- 3,5 jaar actief bij Robert Half, momenteel als Talent Acquisition Manager
- Hobby's: Lange wandelingen met eigenzinnige teckel Isidoor, verzorgen van boerenpaarden, golf, Pajottenland & Zee liefhebber
- Mijn vrienden en familie omschrijven mij graag als een extraverte, goedlachse, assertieve en nuchtere praatwerval die zichzelf niet té serieus neemt.

waar EQ en empathie belangrijke elementen in de job zijn. Je leert dankzij P&O echt wel sneller het grotere geheel zien in de onderneming waar je aan de slag bent.

HEEFT JE DAT GEHOLPEN BIJ JE DEELNAME AAN DE MOL?

Ik denk het wel. Als je voor een major P&O kiest, heb je sowieso wel een passie om met mensen te werken. Het verleden heeft ook uitgewezen dat er in de finale al drie keer een finalist zat die in HR en consultancy zitten (Bas en Baha nvdr.). Ik denk dat met een mensgerelateerde richting als achtergrond, De Mol een superinteressant programma is. Nu, je denkt dan ook dat je mensenkennis hebt, al werd dat bij mij natuurlijk wat ontkracht door de manier waarop ik de finale heb gehaald (glimlacht). Het is sowieso super boeiend om mensen te leren kennen, maar ook het doorzettingsvermogen dat ik heb geleerd in mijn studies kwam van pas. De lange draaidagen zijn niet te onderschatten. Mijn levensmotto is ook: plus est en vous. Als je iets echt wil, moet je het zelf doen en bij jezelf zoeken. Succes komt niet automatisch zonder ervoor te werken. De ervaring van examens met GIS-correctie hebben me ook geholpen bij de eliminatieproeven: snel antwoorden en bij je eerste idee blijven!

En af en toe foute antwoorden geven, is dus ook de sleutel tot de finale geweest (lacht).

ZIJN ER NOG PROFFEN OF VAKKEN DIE JE ZIJN BIJGEBLEVEN?

Ja, prof. Dries! Ik had tijdens de lessen dikwijls moeite om de focus te houden, maar in de lessen van prof. Dries was het geen probleem om aandachtig te blijven omdat de vakken zo interessant waren en ze het zo gepassioneerd kon uitleggen. In haar vakgroep heb ik ook mijn thesis afgelegd. Prof. Dries had me zelfs voorzichtig gepolst of ik eventueel interesse had in een PhD, maar daar heb ik voor bedankt omdat ik wist dat dat niets voor mij was. Maar ik was wel zeer geflatteerd door de vraag.

HEB JE NOG CONTACT MET JE JAARGENOTEN?

Eén van mijn beste vriendinnen studeerde ook TEW, dus met haar heb ik uiteraard nog contact. Met mijn andere jaargenoten heb ik vooral nog contact via sociale media. Maar ik zie iedereen graag terug op een volgend Galabal!

Michael Boelaert

ACCOUNTANT TOEN EN NU

Drie generaties aan het woord

Waar vroeger speciaal de voorkamer geopend werd bij een bezoek van de accountant en hij naast het maken van ingewikkelde berekeningen ver van het dagelijkse leven van de ondernemer stond, noemt hij zich vandaag *trusted business advisor* en staat hij zij aan zij met de ondernemer. Drie generaties van EY Belgium, al jarenlang één van Ekonomika Alumni's partners en sinds twee jaar ook onze accountant, gaan in op de veranderende rol van de accountant: Philippe Verhoeven, Partner (dertig jaar werkervaring), Lize Vanhoudt, Accounting Manager (tien jaar werkervaring) en Brecht Mels, Accounting Consultant (twee jaar werkervaring).

VAN DERTIG JAAR GELEDEN TOT NU

Philippe Verhoeven, sinds 1991 werkzaam als accountant, gaat van start: "Dertig jaar geleden zag de wereld van de accountant er heel anders uit. Boekhoudkundige en fiscale informatie was moeilijk verkrijgbaar en minder toegankelijk. De recente golf van digitalisering heeft voor velen de toegang tot informatie veel eenvoudiger gemaakt en daardoor is de rol en de uitdaging van een accountant enorm veranderd. Wanneer we teruggaan in de tijd kwam informatie uit boeken of werd het overgedragen van persoon tot persoon. Het aanzien van een externe accountant was vergelijkbaar met een notaris, dokter, ... Maar tegenwoordig durven en moeten onze klanten, onze kennis en kunde *challenges*. Dat maakt van ons een ander type accountant. Vandaag willen we dat de ondernemer begrijpt wat we doen en willen we ook bijdragen aan de bedrijfsprocessen en strategische beslissingen."

Lize Vanhoudt beaamt dit: "Ik ga tien jaar terug en herinner me dat klanten aankwamen met een schoenendoos vol facturen van het vorig kwartaal en als accountant liep je toen bijna altijd achter de feiten aan. Nu kunnen onze klanten via cloudsysteem dagelijks hun cijfers consulteren. Vandaag voel ik me de rechterhand van de ondernemer en maak ik het ondernemerschap van dichtbij mee. Ik help de ondernemer om zijn dromen te realiseren en dat is mijn passie."

Brecht Mels is twee jaar geleden gestart bij EY na het afronden van zijn studie Accountancy – Fiscaliteit. Tijdens zijn opleiding dacht ook hij dat een accountant met regelmaat achter de feiten zou moeten aanlopen, maar de twee afgelopen jaren in de praktijk hebben hem het tegenovergestelde getoond. Door de snelle digitalisering is juist het dynamisch meedenken met de

klanten en het nauwe contact datgene wat voor ondernemers het verschil maakt.

DIGITALISERING IN STROOMVERSNELLING

Onder 'impuls' van het COVID-19 virus is de digitalisering danig versneld. Al veel klanten waren mee op het digitale pad, maar om relevant te blijven is iedereen verplicht te volgen. Een groot voordeel is dat we allemaal efficiënter kunnen werken op die manier. Volgens Philippe schuilt er ook een gevaar in: "Door deze digitalisering en informatisering moeten we oppassen om het contact met de ondernemer niet te verliezen. De nood aan persoonlijk contact is er om andere zaken te capteren die zich voordoen in het leven van een ondernemer. Die blijken net zo belangrijk te zijn. Voor mij is dit zeker een *downside* en een van de *pitfalls* van de coronacrisis en stroomversnelling van de digitalisering."

ACCOUNTANT IS EEN UITSTERVEND BEROEP: WAAR OF NIET?

Sinds enige jaren verschijnt accountant regelmatig op lijsten van beroepen die over tien jaar niet meer zullen bestaan. Dit heeft een duidelijke impact op de keuze van studenten voor het beroep van accountant. De voorbereidende studies worden minder snel gekozen waardoor de nood aan boekhoudkundig en economisch gevormd talent erg stijgt.

Tijdens het gesprek met Philippe, Lize en Brecht wordt het duidelijk dat de rol van accountant niet zal verdwijnen, maar juist

sterk aan het ontwikkelen en aan het veranderen is. “Uitsterven zal boekhouden niet, maar de invulling wordt compleet anders. Door de verregaande digitalisering zullen de mensen na verloop van tijd onvoldoende begrijpen wat boekhouden is. Van een volledig gedigitaliseerde resultatenrekening en balans, leesbaar als een bankafschrift, staan we niet meer ver af. Met als gevolg dat in de toekomst de accountant in opleiding niet meer zal weten hoe een balans of resultatenrekening tot stand is gekomen en zal de basiskennis over *debet en credit* in het vak verloren gaan. Maar om als accountant mee te kunnen gaan in de digitale stroomversnelling en financiële tools voor zowel het begeleiden van processen als voor *reporting*, blijft kennis van het debet- en credit-principe enorm belangrijk. Daar ligt voor ons als organisatie de uitdaging”, aldus Philippe.

NEXT GENERATION ACCOUNTANTS

De uitdaging voor onderwijsinstellingen en universiteiten ligt daarentegen in het bijbenen van de digitalisering in het lesmateriaal, naast het alsmarende afnemende aantal geïnteresseerde studenten in finance en fiscale studies. Dit laatste is ook een grote uitdaging voor organisaties als EY. Zouden het bedrijfsleven en de onderwijsinstellingen de handen in elkaar kunnen slaan om deze problematiek het hoofd te bieden? Samen jonge studenten overtuigen van de ontlooiingsmogelijkheden voor de *next-generation accountants*?

Op dit moment past EY haar rekruteringspatroon aan om het tekort aan financieel talent te compenseren. Niet alleen studenten uit finance en fiscale studies komen in aanmerking voor de job als *trusted business advisor* maar ook jonge mensen met een andere studieachtergrond die goesting hebben voor cijfers en ondernemerschap. De basis van fiscaliteit en accounting zullen meer en meer een kwestie worden van interne opleiding voor

EY Belgium. Een voordeel van deze aanpak is dat er jonge mensen worden aangetrokken met een brede vorming die makkelijk contact kunnen maken met de ondernemers.

Lize spoort jongeren juist aan om voor dit beroep te kiezen: “Onze rol wordt elke dag uitdagender. Tien jaar geleden begon ik met facturen inboeken en zag ik geen ondernemer. Start je nu, dan word je meteen in dat ondernemersbad ondergedompeld en kom je vanaf het begin in contact met de mensen en word je veel sneller hun rechterhand.” Brecht beaamt: “De afgelopen twee jaar heb ik een enorme professionele ontwikkeling door- gemaakt doordat ik van zo dichtbij het ondernemerschap heb kunnen volgen.”

#4 OF BEST WORKPLACES IN BELGIUM

Sinds EY Belgium dit jaar voor de zesde keer op rij bekroond is met *Great Place to Work* en tevens #4 genoteerd staat op de lijst van *Best Workplaces in Belgium*, neem ik graag deze gelegenheid te baat om te vragen wat EY voor Philippe, Lize en Brecht betekent.

Brecht, de jongste van de drie, begint: “Ik heb geluk gehad om voor de coronacrisis bij EY te starten. Bij aanvang van mijn loopbaan stimuleerde EY heel sterk het professioneel en persoonlijk contact tussen mij en de andere nieuwkomers. Er werden veel toffe dingen georganiseerd voor ons en daaruit zijn ook veel vriendschappen ontstaan.” Ook voor Lize is het de persoonlijke *touch* tussen collega's, de vriendschappelijke band die zij al bij haar eerste sollicitatiegesprek ervaarde, wat EY onderscheidt! *Ernstig en Jong* is haar motto. Ernst voor de job en altijd die *extra mile* gaan, maar ook met collega's dat pintje drinken en leuke dingen doen. Ze heeft sinds haar start bij EY Belgium vrienden voor het leven gemaakt.

Vinr: Philippe Verhoeven, Lize Vanhoudt en Brecht Mels

Philippe denkt ook dat het succes op de werkvloer bij EY Belgium is dat de net afgestudeerden aanhoudend gestimuleerd worden hun professionele loopbaan samen te starten en zich samen verder te ontplooiën. Dat smeedt banden die een leven lang meegaan, zelfs als iemand de organisatie verlaat. Voor hem is het enorm inspirerend om te zien hoe jonge teams op korte termijn tot fantastische dingen in staat zijn. De 'rock en roll' van het ondernemen van dichtbij meemaken is altijd één van zijn grootste motivators geweest. "We leiden de jonge mensen op om door het vuur te gaan voor hun klanten. Het gevaar dat hier in schuilt, is dat je te betrokken kan raken waardoor je, vooral in moeilijke tijden voor de ondernemer, ook moet leren de knop uit te zetten, aldus Philippe.

BIJ DE BIG4 DENK JE AL SNEL AAN MULTINATIONALS

Sinds januari 2020 is EY Belgium de accountant voor Ekonomika Alumni. Zoals velen dacht ik (nvdr.) voorheen dat de Big4 zich grotendeels richtten op multinationals. "Een strijd tegen de perceptie die ik al dertig jaar voer", grapt Philippe. "De perceptie dat de Big4 zich alleen inzetten voor multinationals, duur en onpersoonlijk zijn, is een steeds terugkerend vooroordeel.

Naast EY Global, is er EY Belgium met een sterke focus op de Belgische ondernemersmarkt, die nu eenmaal grotendeels bestaat uit KMO's.

Het voordeel van het *globale netwerk* is dat we snel kunnen schakelen voor start-ups en andere KMO's die zich willen richten op het buitenland. De jarenlange ervaring die we opdoen bij de multinationals in ons portfolio wordt ook ingezet bij KMO's. Er is een palet van kennis en expertise aanwezig in de organisatie, waar je als ondernemer een beroep op kunt doen. Denk aan BTW-experts, advocaten, audit, consulting, M&A ... Ook door onze sterke aanwezigheid in bepaalde sectoren in België en daarbuiten, hebben we veel kennis van specifieke markten en de bijkomende uitdagingen en kunnen we ondernemers samenbrengen", vervolgt Philippe.

Afsluitend geeft hij me mee: "Kijk naar Lize en Brecht, zij staan als *trusted business advisor* naast de ondernemer om hem te begeleiden in zijn/haar ondernemersverhaal. Aanvullend op wettelijke deadlines, geven ze inzicht in de cijfers, adviezen over investeren en groeien, en kunnen ze specialisten inschakelen vanuit de organisatie mocht dat nodig zijn. Een echte *people business*, voor en door mensen."

Hettie Murray - de Kruijf

In your career, will you tick all the right boxes or think outside of them?

The exceptional EY experience. It's yours to build.

....

The better the question. The better the answer. The better the world works.

EY
Building a better working world

“Meer kwaliteit bereiken door aan kwantiteit te doen”

Prof. em. Willem Karel Brauers

Ik ontmoet de 96-jarige kwieke Willem Karel M. Brauers in zijn huis in Berchem waar hij sinds de jaren zestig woont. Met de gepaste afstand en onder het genot van een kopje thee vertelt hij twee uur lang over zijn boeiend en rijkgevuuld leven van student tot professor emeritus. Naast een imponerende lijst van diploma's en titels heeft Willem Brauers ook een indrukwekkende bijdrage geleverd aan de kwantitatieve economie. Een gesprek.

STUDEREN IN OORLOGSTIJD

Tijdens de oorlog in 1943 voltooit Willem Brauers het hoger middelbaar onderwijs aan het atheneum van Berchem. Maar voordat hij aan de universiteit kon beginnen, dook hij onder om de arbeidsdienst voor de Duitsers te ontlopen. Door cursussen te bemachtigen van de Rijkshandelshogeschool in Antwerpen kon hij met zelfstudie in september 1944 examen afleggen en was hij geslaagd voor de eerste kandidatuur. Antwerpen was inmiddels bevrijd maar het was de tijd van de vliegende bommen. Antwerpen en De Kempen werden zwaar getroffen. Willem Brauers wilde zijn studie verderzetten aan de Universiteit van Leuven maar het studiejaar begon door deze vliegende bommen pas in januari 1945.

In die tijd werd het onderwijs uit Antwerpen niet evenwaardig gevonden en moest Willem Brauers zijn baccalaureaat in Leuven herdoen. Hij deed dit tijdens de zittingen van juli en september 1945. Tijdens deze eerste jaren van zijn studies kan hij amper spreken van een studentenleven: “Mijn eerste jaren waren zo gespannen omdat ik op iedere zitting examens moest afleggen.” Naast Toegepaste Economische Wetenschappen (TEW) heeft Willem Brauers ook Wijsbegeerte en Politieke en Diplomatieke Wetenschappen aan de KU Leuven gevolgd. Zijn grote voorbeeld was Gaston Eyskens, minister van financiën en vervolgens herhaaldelijk eerste minister in deze naoorlogse periode, die ook meerdere masters had gecumuleerd.

STUDENTENLEVEN

Willem Brauers kon dan ook pas na zijn master TEW in 1947 genieten van het studentenleven. Hij was lid van Ekonomika en nam deel aan veel activiteiten. Hij was actief betrokken bij de KVHV (Katholiek Vlaams Hoogstudentenverbond) waar hij de toneelkring Roeland oprichtte. Van 1948 tot 1949 was hij tevens bestuurslid van de Vereniging Vlaamse Studenten. Eén van zijn studentenavonden eindigde bijna in een verwijdering van de universiteit, maar dat liep gelukkig met een sisser af. Willem Brauers vertelt: “Voor de oorlog waren er overal mooie wegwijzers in Leuven en heel België, maar tijdens de oorlog zijn veel wegwijzers verwijderd met het idee dat de Duitsers dan de weg zouden verliezen. Achteraf gezien was dat natuurlijk een idiote gedachte”.

Tijdens de Belgische economische missie naar China in 1957 werd de delegatie uitgenodigd thuis bij de Chinese minister van buitenlandse zaken (Foto: Willem Brauers meest rechts).

“Maar dus na de oorlog zat het hele land zonder wegwijzers. Dan zijn er houten wegwijzers geplaatst waarop de letters geschilderd waren. Voor het station van Leuven stond ook zo’n wegwijzer. Op deze avond na een studentenfeest, op weg naar ons kot, kwamen we een man tegen die de weg vroeg naar het station. Wij liepen met hem mee tot vlak aan het station en daar vroeg hij ons nog een glas te drinken... en nog een glas en nog een glas. Dat was tot praktisch tegen de morgen... wij hadden niet bepaald de gewoonte zoveel te drinken en waren stiepelzat. Eén van ons is toen tegen de wegwijzer gevallen bij het station en die kwam los. Ik weet niet waarom, maar we kwamen op het slechte idee de wegwijzer mee te nemen. We zijn dan met die wegwijzer gelopen langs de Tiensevest en zo halverwege zijn we ingehaald door de politie en werden we omsingeld. Mijn vrienden ontsnapten maar ik werd gegrepen doordat aan mijn jas een ceintuur zat. Eén van die politieagenten beval mij de wegwijzer terug te dragen. Maar dat was voor één persoon tamelijk groot en zwaar. Omstanders op weg naar het station die ochtend riepen mij toe ‘ Hé Christus met zijn kruis’”, gniffelt Willem Brauers. Hij vervolgt: “De politie was in die tijd de studenten slecht gezind door een aantal incidenten en dat pakte negatief uit voor mij. Zij wilden mij als voorbeeld stellen en mij van de universiteit laten verwijderen. Mijn geval werd voorgelegd aan de Rectorale Raad maar dankzij professor Polspoel die mij kende als goede student en brave jongen is dat niet doorgegaan. Maar moet je denken dat ze iemand wilden verwijderen voor zo’n zotte zaak terwijl tegenwoordig bij zeer zware vergrijpen je niet eens direct verwijderd wordt van de universiteit.”

ACADEMISCHE BIJDRAGE

Input-output analyse is een belangrijk onderzoeksgebied geweest voor Willem Brauers. Hij licht toe: “Het is een tabel die alle bedrijfstakken in een land combineert. De tabel onderzoekt wat

de invloed is van wijzigingen in één sector op de andere sectoren in dat land.” De Universiteit van Brussel heeft een eerste input-output tabel voor België gemaakt in 1953 en vijf jaar later heeft Willem Brauers de tweede tabel opgesteld in 1958.

Tijdens zijn werk op het Centrum Economische Studies (CES) van de KU Leuven heeft hij samen met zijn promotor professor John van Waterschoot regionale input-output- tabellen voor Brussel, Vlaanderen en Wallonië opgesteld en bijgehouden.

De economie en de industrie evolueerden alleen zo snel dat het niet mogelijk bleek om met de input-output analyse de ontwikkelingen te blijven volgen. In 1995 schreef Willem Brauers zijn laatste boek over dit onderwerp (in het Frans) en is hij overgegaan naar de studie van modellen voor complexere systemen. Hij heeft hiervoor twee modellen ontwikkeld: MOORA en MULTIMOORA. Deze methoden worden nog steeds wereldwijd toegepast. Willem Brauers licht toe: “Met deze methodes ontleed je het doel in subdoelen en vervolgens probeer je deze subdoelen te kwantificeren door criteria te ontwikkelen die geoptimaliseerd dienen te worden. Om kwalitatieve beslissingen te kunnen nemen, moet je kwaliteit kwantificeren. Met andere woorden bereik je meer kwaliteit door aan kwantiteit te doen.”

BRAUERS EN DE BELGISCHE STAAT

In 1957 is Willem Brauers, als voorzitter van de jongerenafdeling van het Vlaams Economische Verbond, mee geweest met de eerste (niet-officiële) Belgische economische missie naar China onder leiding van Charles Roger, voorzitter van de Centrale Raad van het Bedrijfsleven en met J. Van Offelen, destijds Kabinetschef Financiële Zaken. Het was een missie die uiteindelijk resulteerde in het feit dat België de Volksrepubliek China erkende. De delegatie was op 1 mei aanwezig in Peking voor de viering van de Dag van de Arbeid op de tribune met Mao. Deze heeft die dag de Belgische delegatie de rug toegekeerd en genegeerd omdat België China toen nog niet erkend had. Willem Brauers heeft tijdens de missie het eerste boek over de Input-Output-analyse van professor Leontief aan de Chinese minister van Planning gegeven. Die kwam terug met: "Wij geloven niet in die kapitalistische nonsens". Maar vandaag de dag is China als land het meest geïnteresseerd in Input-Output-analyse.

In 2004 heeft Willem Brauers ook een haalbaarheidsstudie in België gedaan over het organiseren van de Olympische Spelen 2016 in Vlaanderen, waarbij het prijskaartje van de nodige investeringen een stuk hoger uitkwam dan de berekeningen gedaan door een vooraanstaand studiebureau. De regering heeft daarop besloten zich niet kandidaat te stellen voor de Olympische Spelen.

EKONOMIKA ALUMNI VANDAAG

Als ik Willem Brauers vraag naar Ekonomika Alumni vandaag begint hij meteen over het jaarfeest (Ekonomika Alumnidag) in het Hilton Hotel Antwerpen in 2018. "Ik heb de meest fantastische avond gehad. Prachtige locatie en geweldig feest. Ik had toen ook al de complimenten aan het organiserend team gegeven", vertelt hij enthousiast. "Het is vandaag wat moeilijker om aan activiteiten deel te nemen, maar het bezoek aan de North Sea Port in Gent heb ik nog samen met mijn dochter gedaan en ook het laatste jaarfeest 2019 heb ik 'in levende lijve' meegemaakt bij AB Inbev." (zie foto).

EEN VERSCHOVEN LEVEN

Hoe langer ik luister naar de enthousiaste en inspirerende verhalen van professor Brauers komt steeds vaker de vraag naar boven wat zijn geheim is en waar hij zijn energie en kracht vandaan haalt. Zijn antwoord begint met een stilte, maar dan zegt hij: "Ik weet het eigenlijk niet. Ik ben uit een zwakke positie gekomen. Ik had op jonge leeftijd tuberculose en de arts gaf mij destijds niet meer dan 17 jaar. Als klein kind moest ik daarom op een boerderij gaan wonen zonder mijn familie, waar ik later ook mijn vakanties zou doorbrengen. Mijn gezondheid is hersteld. Maar daardoor lijkt eigenlijk alles zich voor mij af te spelen op een oudere leeftijd. Ik heb ook alle sporten als skiën, paardrijden, bergbeklimmen, zwemmen... gedaan, en heb veel gereisd, maar altijd als late roeping. Ik heb precies een leven dat verschoven is naar een latere leeftijd toe. Want het feit dat ik nog zo actief ben op de universiteit is een soort unicum, hoor ik vaak. Ik ben eigenlijk ontplooid op een oudere leeftijd en dat is zo gebeven. Een geluk dus dat ik lang mag leven!".

CORONA

Op de vraag hoe hij de coronatijd heeft ervaren, geeft Willem Brauers het volgende mee: "Onderwijs op afstand is een probleem voor mij; verdedigingen van thesen waar je ook moet kunnen interveniëren, lukt mij niet en dat is wel een handicap gebleken. Ik wacht op de fysieke bijeenkomsten. Voor de studenten kan ik alleen maar meegeven dat ik op jonge leeftijd ruim vijf moeilijke jaren heb gehad door de oorlog. Ik kon niet tot ontplooiing komen. Maar kijk naar mij, je kan het zeker inhalen!"

Hettie Murray - de Kruijf

BIO* PROFESSOR EMERITUS WILLEM BRAUERS

Willem Brauers is geboren op 2 oktober 1924. Hij heeft 2 dochters en een kleinzoon.

STUDIES

- **1945-1949:** Master in Toegepaste Economische Wetenschappen, Master in Economische Wetenschappen, Master in Politieke en Diplomatieke Wetenschappen en Bachelor in Wijsbegeerte, KU Leuven
- **1955:** Master Economics, Colombia University
- **1968:** Doctor in de Economische Wetenschappen aan de KU Leuven
- **2011:** Doctor Honoris Causa Vilnius Gediminas Technical University

WERK

- Marshall Plan in Brussel
- Centrum Economische Studies KU Leuven
- Research fellow in Rand corporation (Fellowship from NATO)
- Gewoon hoogleraar aan de Faculteit Economie aan de Universiteit van Antwerpen
- Voormalig hoofd van de Leerstoel voor Ontwikkelingsplanning in het College voor Ontwikkelingslanden, Universiteit Antwerpen
- Voormalig consultant voor het Belgisch ministerie van Defensie

Brauers heeft veel gastcolleges gegeven aan buitenlandse universiteiten (Brazilië, China, Tsjechië, Finland, Litouwen, Rusland) tot in 2012.

OVERIGE

- Auteur van 18 boeken, vele wetenschappelijke artikels.
- Stanford University (N° 2 top world university rankings) Career Listing (citations): Brauers behoort tot de top 2% wetenschappers wereldwijd.

* Een volledige bio kan opgevraagd worden via ekonomika-alumni@kuleuven.be

COLUMN MARTIJN HUYSMANS

Handen wassen, orgasmes, Halloumi

In vorige edities van ECONnect stelde ik mezelf voor. In het kort: na een studie handelsingenieur en een doctoraat toegepaste economie aan de KU Leuven belandde ik als universitair docent in Utrecht. Vandaag schrijf ik over het onderwerp “de TED-talk”. Maar om uw aandacht te trekken maakte ik de titel wat spectaculairder – al komen alle genoemde onderwerpen effectief voor in deze column, maakt u zich geen zorgen. In vorige edities schreef ik over mijn onderzoek naar Europees beschermde streekproducten en over de taak van de academicus. Nu komen beide onderwerpen samen. Dat zit zo: ik ben me aan het voorbereiden op een TED-talk over Halloumi (de Cypriotische kaas).

ZEVEN JAAR WACHTEN

Mijn eerste column eindigde met een cliffhanger: Cyprus had gestemd om het Europees-Canadese handelsverdrag CETA niet te ratificeren. De reden? Onvoldoende bescherming van hun nationale trots, de kaas Halloumi.

Ondertussen is er een enig schot in deze zaak: op 13 april werd Halloumi officieel een Europese Beschermde Oorsprongsbenaming (BOB) – te herkennen aan het logo op de pagina hiernaast. Hiermee komt een einde aan bijna 7 jaar wachten: de aanvraag was immers ingediend op 17 juli 2014. Wat normaal een technische procedure is en maximaal anderhalf jaar duurt, duurde bij Halloumi dus bijna 7 jaar. Nu de Europese bescherming in orde is, kan Halloumi mogelijk alsnog toegevoegd worden aan de lijst beschermde producten in Canada.

De verklaring voor het lange wachten herinnert de trouwe lezer zich vast nog wel: Cyprus is de facto opgedeeld in een Grieks-Cypriotisch en een Turks-Cypriotisch deel. Er was enige hoop binnen de EU dat het achterhouden van bescherming voor Halloumi kon fungeren als drukmiddel voor hereniging.

OP WEG NAAR HERENIGING

Tot een Cypriotische hereniging is het voorlopig nog niet gekomen, maar er is wel enig schot in de zaak. De Europese bescherming geldt namelijk zowel voor Halloumi (Χαλλούμι in Griekse spelling) als voor Hellim, de Turkse naam. De productie op het Turks-Cypriotische deel is dus ook beschermd. Om de effectieve export van Hellim naar de EU mogelijk te maken, komt er een opening in de Groene Lijn – de grens die door Cyprus en zelfs de hoofdstad Nicosia loopt. De EU zal het namelijk uitzonderlijk mogelijk maken dat Hellim uit Noord-Cyprus goedgekeurd wordt voor de Europese voedselnormen (in jargon: sanitaire en fytosanitaire maatregelen). Met de export en bescherming van Noord-Cypriotische Hellim is er dus enige opening en toenadering tussen Noord- en Zuid-Cyprus. Een mooi verhaal toch?

IDEAS WORTH SPREADING

En zo komen we bij de TED-talk: is het verhaal van Halloumi immers geen mooi verhaal voor een inspirerend-informerend praatje? Ik heb het moeten opzoeken, maar oorspronkelijk stond TED voor *Technology, Entertainment, Design*. Voor wie het niet kent: het betreft conferenties bestaande uit korte inspirerende praatjes: minder dan 18 minuten, en liefst entertainend.

Naast de officiële TED is er ook TEDx: onafhankelijke evenementen in de stijl van TED-conferenties, die onder licentie lokaal bijdragen aan het bekendmaken van “ideas worth spreading”. De kans is groot dat je al een TED-praatje gezien hebt, misschien zonder het te weten. TED(x)-praatjes worden namelijk opgenomen en opgeslagen op een grote database, waar iedereen achteraf gratis naar kan kijken. Het youtube-kanaal van TEDx heeft meer dan 30 miljoen abonnees.

HOE JE HANDEN TE DROGEN

Een TED-talk die mij persoonlijk is bijgebleven – en de eerste waar ik spontaan aan dacht toen ik een voorbeeld zocht – is “How to use a paper towel”. Dit praatje van Joe Smith uit Portland over handen wassen duurt maar 4 minuten en werd bijna 4 miljoen keer bekeken.

De boodschap is simpel: als je je handen uitschudt voor het drogen kan je met één enkele papieren handdoek volstaan. Als we dit allemaal doen, besparen we enorm veel papier. De man brengt het erg overtuigend en herhaalt zijn centrale boodschap op verschillende humoristische manieren: eerst 12 tellen handen schudden, dan één enkel doekje gebruiken. Ik ben het nooit vergeten en doe het ook consequent sindsdien.

Een ander populair voorbeeld is de talk van Mary Roach: 16 minuten over “10 things you didn’t know about orgasm”. Deze heb ik zelf nog niet bekeken, maar laat me per e-mail of op Twitter vooral weten als u het de moeite vond. 34 miljoen kijkers gingen u voor.

UIT DE IVOREN TOREN

Op 25 juni organiseerden een aantal studenten in Utrecht een TEDx-evenement (<https://www.tedxuu.com/>). Vanwege Corona online. Ondergetekende stelde zich dus kandidaat voor een praatje over Halloumi, en de organisatie aanvaardde mijn voorstel. Wie het organiseert? Een groepje studenten PPE: *Politics, Philosophy, & Economics*. De opleiding waarin ik lesgeef. Dat “mijn” studenten dit organiseren vond ik natuurlijk een goede reden om me te kandidideren. Ik hoop maar dat ik hun vertrouwen kan waarmaken – 10 weetjes over het orgasme die 34 miljoen mensen interesseren kan ik helaas niet bieden.

Ik ben nu dus bezig met het voorbereiden van mijn praatje. Kort, toegankelijk, en memorabel moet het zijn. Niet makkelijk voor iemand wiens hoofdtaak bestaat uit het schrijven van droge wetenschappelijke artikelen van 10.000 woorden. Ik vermoed

MARTIJN HUYSMANS

Is Assistant Professor (universitair docent) aan de Universiteit Utrecht.

Hij doctoreerde aan de KU Leuven met politiek-economisch onderzoek naar federalisme en de EU.

m.huysmans@uu.nl

Twitter: @MartijnHuysmans

dat ik het maar beter niet heb over sanitaire en fytosanitaire maatregelen. Want de TED-kijker is geen ECONnect-lezer.

Ondanks dat dit format wat onwennig is voor mij, doe ik toch mijn best. Zoals ik in mijn vorige column besprak, vind ik deelname aan het publieke debat en het uit de ivoren toren treden een belangrijke taak voor een academicus.

De komende weken zoek ik dus hier en daar wat tijd bijeen om mijn eerste TED-praatje te schrijven. Kort, toegankelijk, en memorabel. Handen wassen, orgasmes, Halloumi?

BOEKONOMIKA

‘Hoe vind je zélf dat het gaat?’

Japke-d. Bouma

Waar sociale media al niet goed voor zijn. Dat zal in deze boekbespreking nog vaker blijken. Ergens zowat een jaar geleden dook ze op in mijn tijdlijn: Japke-d. Bouma, een Nederlandse columniste en redactrice o.a. voor NRC Handelsblad. Puntig geformuleerde bedenkingen en satire zeg maar over ‘het kantoor’ en de ‘kantoortaal’. Ik volgde haar meteen op Twitter (ze heeft zo’n 40.000 volgers: @japed) en heb sindsdien al vaak smakelijk gelachen, maar er ook veel van geleerd. Eigenlijk houdt zij de ‘kantoor-tijgers’ en managers een spiegel voor. Sommigen zullen niet kunnen lachen om zoveel ‘lelijkheid’ die ze in de spiegel tegenkomen, anderen met meer relativering zullen er toch lessen uit trekken. In haar boek ‘Hoe vind je zélf dat het gaat?’ (*) vind je een prachtige bloemlezing van haar mild-kritische blik op het kantoorleven.

Ze valt meteen met de titel in huis: ‘Hoe vind je zélf dat het gaat’ is het begin van een functionerings-gesprek waarop je baas deze vraag stelt. Herkenbaar voor velen. Maar wat moet je dáár nou op zeggen, vraagt Japke zich af. En ze legt de valkuil open: je kan er geen goed antwoord op geven. Zeg je dat het goed gaat, dan komt er vast in je dossier ‘dat je te weinig aan zelfreflectie doet’. En als je zegt dat niet alles goed gaat, krijg je een aantekening ‘dat, euh, niet alles goed gaat’.

Enkele voorbeelden van titels van de 75 hoofdstukjes in haar 300 bladzijden tellende boek: ‘Vrouwen moeten meer bluffen op het werk’ (p.34), ‘Dit zijn de ergste clichés in vergaderingen’ (p.83), ‘Kijk jij wel genoeg uit het raam?’ (p.141), ‘Zo word je niet gek van je mailbox’ (p.205), ‘Heb jij een vitaal beroep of een bullshitbaan?’ (p.249). En neen, het is niet omdat ze het luchtig en zwierig vertelt dat het oppervlakkig zou zijn, wel integendeel. Ze doet je nadenken over zaken die al te gemakkelijk als vanzelfsprekend worden beschouwd.

Ze veegt ook de vloer aan met de ‘professionals’ (waar ze ook een hoofdstukje aan wijdt); professionals die graag uitpakken met Engels jargon. Zoals in het begin van het boek waar ze het woord ‘agile’ op de korrel neemt. Trouwens, weet u wat dat precies betekent, ‘agile’? In het stukje ‘Agile werken? Deze agile-coach is er helemaal klaar mee...’ gaat ze er dieper op in. En ze gaat recht op haar doel af: ze contacteert een agile-coach (i.c. Jasper Guldemond) en ondervraagt hem kritisch en recht op de man af. Ze schrijft dat interview ook helemaal uit. En wat blijkt: je krijgt zijn visie eerlijk voorgeschoteld. En dat men niet over de benaming mag vallen, maar dat het de werkelijke verandering is waar het om gaat. Maar het gesprek is zo levensecht weergegeven dat je de indruk hebt er zelf bij te zijn.

Interessant is ook hoe zij de verschillen tussen mannen en vrouwen in het beroepsleven analyseert. Met concrete voorbeelden. In het stukje ‘Microsoft is seksistisch’ legt ze dat bv.

Ze heeft dus ook geen hoge dunk van ‘managers’ over wie ze in haar directe stijl zegt ‘... managers wier enige bijdrage is om aanwezig te zijn.’ Stop! Nog niet afhaken met lezen omdat u dit een té gortige uitspraak vindt. Schrijfster probeert graag, maar brutaal is ze nooit, ze blijft altijd hoffelijk. En ze laat ook de personen op wie ze kritiek heeft of op wiens nieuwerwetse voorstellen ze haar pijlen richt, altijd wederwoord geven. Dan komt vaak de nuance. En u mag vooral niet afhaken bij het lezen van haar boek. Want ze is een geweldige schrijfster, zoals zelfs beroemdheid Adriaan van Dis haar kwalificeert. En ik kan het alleen maar beamen.

haarlijn bloot. Maar het komt vaker aan bod, zoals in 'Vrouwen zouden meer salaris moeten krijgen dan mannen', of 'Waarom vrouwen vaak de lastige klussen krijgen'. Ja, feministisch is ze wel, maar niet op een drammerige manier.

Mijn exemplaar is al de vierde druk van januari 2021 (eerste druk was van september 2020). Dus minstens deels geschreven tijdens 'corona'. Zij gaat dan ook in op de invloed van de coronacrisis op het werken op kantoor. In 'De kantoortuin is dood – lang leve de kantoortuin' geeft zij haar visie op post-corona werken. Dat er veel zal veranderen, gelooft zij niet. Er zal weliswaar meer thuis gewerkt worden, maar er zal tevens weer massaal naar kantoor getrokken worden. 'Het kantoor is de arena waarin het allemaal gebeurt, de plek waar carrières gevierd worden. (...) De plek waar vergaderd wordt ook, waar 'stappen gezet' worden, waar de stippen op de horizon je om de oren vliegen, waar de dossierruimtes rondlopen – het is allemaal gebakken lucht. Maar wil je je profileren, dan moet je naar kantoor. De kantoortuin gaat nooit verloren.' O ja, het woord 'kantoortuin' was mij niet bekend. Het zou zijn wat wij in Vlaanderen het landschapskantoor, of 'landscape' of open-kantoorruimte noemen.

Niet alleen stoort het haar dat voortdurend Engelse woorden worden gebruikt voor iets wat perfect in het Nederlands kan worden gezegd, ook het voortdurend opduiken van nieuwe hypes. Zoals 'Geluk op het werk'. In het stukje 'Een Chief Happiness Officer, is dat nou nodig op je werk?' fileert ze de dwangmatige wijze om de mensen op de bedrijfsvloer gelukkig te maken. Natuurlijk is zij niet tegen geluk op het werk, en ze laat een medestander aan het woord. 'Hoe word je dan gelukkig op het werk? Dan moet je eerst weten waarvan mensen ongelukkig worden op hun werk'. Allerlei aardigheidjes zoals een cursus mindfulness, een groepsuitstap, bloemen op het werk ... zullen

het geluksgevoel niet fundamenteel verbeteren als het werk zelf niet goed georganiseerd is, de sfeer slecht zit en de opdrachten niet leuk. Als de CHO alleen aan 'kurieren am Symptom' doet, dan zal het geluksgevoel niet echt stijgen.

Zoals ik al schreef, haalt Japke heel veel interessante en originele informatie uit de sociale media, vooral Twitter en LinkedIn. Ze gaat er in interactie met haar volgers. En stelt ze geregeld vragen. Zoals: 'Welk Nederlands woord zouden jullie gebruiken in plaats van agile?'. Ze krijgt ontzettend veel reacties, waar ze dan telkens weer een mooi hoofdstukje over kan schrijven. En ze vindt op sociale media ook experts over zeer specifieke items, zoals Tjip de Jong, die kritisch staat tegenover het stukje van net hierboven: de geluksmanager. Sociale media zijn dus niet enkel een bron van polarisering, gescheld en betweterij, maar ook van snelle en originele informatie. Top hoe zij op positieve wijze met de sociale media omgaat.

Ik moet iets toegeven. Ik heb niet alle hoofdstukjes gelezen. Nog niet gelezen. Want ik ga dat zeker doen. Maar ik heb er enkele gehouden voor tijdens mijn zomervakantie. Oeps! Ik hoop dat Japke dat niet leest, want dat zal ze afkeuren. Zij stelde vast dat veel van haar volgers ook tijdens hun vakantie 'werken', bv. door vakliteratuur door te nemen, of toch elke dag enkele uren online te zijn met het werk. Niet doen! In het stukje 'Doe tijdens je vakantie nou eens helemaal niks' schrijft zij 'Piekeren doen we het hele jaar al. Laat de zomer nou eens echt vrij zijn, vrij van alles.' Ik had het niet beter kunnen zeggen!

Fa Quix

() Bouma, Japke-d., Hoe vind je zelf dat het gaat? 281 gouden tips voor op je werk (2020), Thomas Rap, 306p., 16,99 €*

Meer dan 30 jaar ervaring met focus op kwaliteit

NCOI Learning en Fiscaal Informatief organiseren al meer dan 30 jaar seminars en permanente opleidingen over o.a. financiële, fiscale en boekhoudkundige onderwerpen.

Het Qfor-label, certificaten van beroepsverenigingen en de erkenning door de Vlaamse Overheid als opleidingsverstrekker tonen o.a. aan dat u van ons kwaliteit mag verwachten.

Klassikaal én digitaal leren

Klassikale opleidingen & seminars blijven een vaste waarde.

Daarnaast staan NCOI Learning en Fiscaal Informatief garant voor een ruim aanbod aan webinars en interactieve virtual classrooms in gespecialiseerde materies.

Meer info en inschrijven?

ncoi.be - fiscaalinformatief.be

ONDERZOEKSPROJECT@FEB

Het onderzoeksproject @FEB biedt masterstudenten de mogelijkheid om intensief te participeren aan lopende onderzoeksprojecten binnen een van de onderzoeksgroepen van FEB. Hierbij worden de studenten gestimuleerd om actief mee te denken over het opzet en de methoden van het onderzoek en kritische en originele bijdragen te leveren binnen het specifieke onderzoeksdomein. Professoren Rein De Cooman en Sophie De Winne getuigen samen met stagestudenten Tim Van Laere en Jonas De Kerf.

HOE IS JULLIE ONDERZOEKSPROJECT OPGESTART? HADDEN JULLIE EEN OPROEP GELANCEERD OF LAG HET INITIATIEF BIJ DE STUDENTEN?

Rein De Cooman: De vraag kwam in mijn geval van Jonas zelf. En ik was meteen zo enthousiast over zijn idee, dat we dat zijn beginnen uitwerken. Op onze campus was Jonas de eerste stagestudent, daarna gevolgd door Tim. De ervaringen waren dermate positief, dat we het hebben opengetrokken naar andere opleidingen op verschillende campussen onder begeleiding van de stagecoördinator.

Sophie De Winne: Ook bij Tim kwam de vraag van hemzelf en toevallig had ik op dat moment ook een project over HR analytics in samenwerking met Securex dat zich daartoe leende.

HOE WORDEN DE ONDERWERPEN BEPAALD? BIJ WIE LIGT HET INITIATIEF?

Rein: Beide kunnen. Studenten met een goed idee kunnen contact opnemen met de stagecoördinator en omgekeerd kan een prof een vacature plaatsen via Career Corner met een afgebakend onderwerp.

Sophie: Om een voorbeeld te geven ... Het kan zijn dat je een grote literatuurstudie wil uitvoeren waarbij je een enorme hoeveelheid artikels moet lezen om de relevante eruit te halen en die te analyseren. Het is belangrijk dat er verschillende beoordelaars zijn, maar de onderzoeksgroepen hebben meestal niet de mankracht. Dan kan een onderzoeksstage ev. soelaas bieden, aangevuld met andere activiteiten om een groter deel van een onderzoeksproces te coveren. Die onderzoeksstage is alleszins deel van een curriculum en je moet zien dat je door die onderzoeksstage bepaalde leerresultaten kunt behalen met het beoogde project. Dat is wel belangrijk. Niet elke samenwerking tussen een prof en een student past in zo'n onderzoeksproject. Bij louter uitvoerend werk ben je natuurlijk beter af met een jobstudent.

Rein: De samenwerking met een externe partij gaf de stages van Tim (Securex) en Jonas (VDAB) bovendien een extra dimensie.

Sophie: Dat zijn inderdaad mooie voorbeelden waar onderwijs, onderzoek en het bedrijfsleven elkaar ontmoeten. Dat past ook mooi binnen de visie op onderwijs binnen onze faculteit. Die link met het bedrijfsleven sluit ook mooi aan bij de opleiding handelswetenschappen die Tim en Jonas gevolgd hebben.

HOE LOOPT ZO'N STAGE PRAKTISCH?

Rein: Tijdens zijn stage heeft Jonas deelgenomen aan vergaderingen en activiteiten binnen de onderzoeksgroep. We hebben hem zoveel mogelijk laten 'proeven' van het reilen en zeilen binnen de groep. Zo nam hij bv. ook deel aan onze tweedaagse onderzoeksmeeting. Jonas is ondertussen ook gestart aan een doctoraat in navolging van de stage. Het was een goede ervaring als bevestiging om te weten dat hij verder wil gaan voor een academische carrière en het heeft hem een voorsprong gegeven bij de start van zijn doctoraat.

HOE INTENSIEF WAS DE BEGELEIDING?

Sophie: Toch behoorlijk intensief omdat je concrete doelstellingen en regelmatige overlegmomenten hebt. Nu, dat liep redelijk gestructureerd. Tim werkte ook heel zelfstandig en nam zelf initiatief om vragen te stellen. Het is te vergelijken, weliswaar voor een veel kortere periode, met wanneer je een doctoraatsstudent begeleidt.

Rein: Het is wel een maand intensief werken, daar moet de student (en de begeleider) rekening mee houden. Dus qua planning moeten de vollen wel goed gelijkgestemd worden. Qua intensiteit voor de student zal dat ongeveer overeen komen met een theoretisch vak met hetzelfde aantal studiepunten maar het is meer geconcentreerd.

ZIJN ER ZAKEN DIE JULLIE ANDERS ZOUDEN DOEN BIJ EEN VOLGEND ONDERZOEKSPROJECT?

Rein: In het begin was er nog geen kader vanuit de faculteit en moesten we alles zelf uitzoeken, maar in die zin werkt de academische wereld ook wel. Dus je moet ook best wel proactief kunnen werken en je plan trekken, maar bij volgende onderzoeksprojecten zou ik dat toch beter structureren op voorhand en sterker begeleiden.

Sophie: Ik had een positieve ervaring en kan niet zeggen dat iets niet goed gegaan is, dus ik zie niet echt een nood aan bijsturing. Ik denk dat het ook heel erg van case tot case afhangt, van de motivatie en inspanningen van de student. Soms moet je ook creatief zijn door de omstandigheden. Op het einde moet je de stage evalueren en wordt er normaal gezien een presentatie gegeven, maar door corona heeft Tim een filmpje gemaakt rond HR Analytics in Vlaanderen en dat filmpje ga ik gebruiken in mijn lessen HR management waar ik ook op HR Analytics inga. Leuk ook voor hem dat daar dan iets mee gebeurt.

TIM VAN LAERE

HOE HAD JE GEHOORD VAN DE MOGELIJKHEID VAN EEN ONDERZOEKSPROJECT?

Toen ik in de loop van mijn derde bachelorjaar wat meer begon na te denken over de keuzevakken waarmee ik mijn specialisatie wilde aanvullen zag ik meteen dat de mogelijkheid er was om een onderzoeksproject te doen. Het was in het begin wel nog wat onduidelijk

wat dit net inhield. Ik kwam echter in contact met Jonas De Kerf die die zomer zo'n stage had gelopen bij professor De Cooman. Hij was enorm enthousiast en wist mij te zeggen dat hij er enorm veel had kunnen uithalen. Ik ben daarom de mogelijkheid wat meer concreet gaan onderzoeken en vormde zo de overtuiging dat het inderdaad een enorm leerrijke ervaring zou kunnen worden. Het was dan ook vooral door Jonas dat ik uiteindelijk de keuze heb gemaakt om het te doen. Het helpt dan ook altijd om naar de ervaringen van een medestudent te kunnen luisteren bij dit soort keuzes.

HOE BEN JE IN CONTACT GEKOMEN MET SOPHIE DE WINNE EN JE PROJECT BIJ SECUREX?

Heel toevallig! Ik was eigenlijk op zoek naar een project met een meer kwantitatieve insteek. Origineel was mijn idee dan ook om eens te gaan piepen naar projecten binnen *finance*. Ik had daarop een mail gestuurd naar professor Orens en hij bracht mij uiteindelijk in contact met professor De Winne, waarvoor ik nog altijd dankbaar ben.

KUN JE JE ONDERZOEKSPROJECT KORT UITLEGGEN?

Het project legt eigenlijk twee interessante bruggen. Ten eerste legt het de brug tussen academisch onderzoek en het bedrijfsleven. Professor De Winne had namelijk in samenwerking met Securex een bevraging gelanceerd over HR Analytics. In het kader van een masterproef ging een student vorig jaar met deze gegevens aan de slag om het verband tussen het gebruik van HR Analytics en arbeidsproductiviteit te schatten. Er zat echter een schat aan informatie in de originele data en die kon dus zeker nog verder uitgespit worden. Zo legden we het verband tussen het gebruik van HR Analytics en arbeidsproductiviteit nog verder onder het vergrootglas, maar keken we ook naar welke soort bedrijven eerder HR Analytics implementeren, waarom ze dat doen, en welke uitdagingen ze ervaren. Dit was zeer relevant vanuit een academisch oogpunt omdat er eigenlijk een gebrek aan analytics - hoe ironisch - over HR Analytics is.

Met andere woorden, in de wetenschappelijke literatuur is er een redelijk uitgebreid theoretisch kader rond het concept, maar een eerder empirische stroming is nog niet echt op gang gekomen. Daarnaast was het onderzoek voor Securex uiteraard ook zeer relevant. Via de inzichten uit de data kregen zij ook een beter

beeld van wat er leeft binnen het HR Analytics-landschap in België. Het had op die manier misschien zelfs iets weg van een soort mini marktonderzoek.

Ten tweede legde het project ook een interessante brug tussen het HR domein en de eerder financiële kant van de bedrijfsvoering omdat een deel van het onderzoek er uit bestond expliciet na te gaan wat de impact van HR Analytics is op de bottom line van het bedrijf. Dat laatste verklaart dus waarom ik, ondanks mijn zinnen gezet te hebben op een finance project, toch binnen het Department of Work & Organisation Studies ben terecht gekomen. Ik geloof enorm sterk in het idee dat de echte basis van de bedrijfsvoering zit in de *intangibles*, iets waar vanuit finance niet meteen op wordt gefocust, in tegenstelling tot HR. Eigenlijk geef ik hier ook met enige schroom toe dat ik minder kende van HR dan ik wou. Dit project was dan ook de perfecte kans om mij wat meer in dit domein te verdiepen. Een mooie mix van twee werelden.

WAT VOND JE ERVAN OM EEN TIJDJE MEE TE DRAAIEN AAN DE FACULTEIT?

Het was echt enorm fijn om ook eens een blik achter de schermen te krijgen. Misschien een beetje letterlijk door het coronajaar, maar daarom niet minder waardevol. Als student lees je vaak papers uit academische tijdschriften, maar heb je eigenlijk niet altijd een idee van het proces dat schuilgaat achter die literatuur. Het onderzoeksproces zit op een heel interessante manier in elkaar. Als je dit proces als student bestudeert, denk je wel eens: "Ja ja, interessant maar so *what?*". Als je het onderzoeksproces echter zelf meemaakt, geeft het je echt een bredere blik op de zaak. Niet alleen op het wat, maar zeker ook op het waarom.

Mijn ervaring hier was ook uniek in die zin dat het niet ging over louter fundamenteel onderzoek. De resultaten zijn effectief gebruikt door Securex en het is enorm boeiend om te zien hoe die brug tussen de faculteit en een bedrijf zoals Securex gemaakt wordt.

HOE WAREN JE ERVARINGEN?

Enorm positief. De onderzoekstage was niet altijd makkelijk, soms zelfs moeilijk. Het was soms ook veel werk, zeker in combinatie met andere activiteiten. Het proces en het onderwerp waren echter zo boeiend dat ik me er steeds met plezier aan zette. Soms was ik zelfs uren bezig met statistische analyses te doen dat ik de tijd vergat (je hebt zo van die mensen die statistiek leuk vinden ...).

Wat deze ervaring ook enorm positief maakte, was de begeleiding van professor De Winne. Ik apprecieerde het enorm hoe ze altijd een kritische kijk had op het werk dat ik afleverde. Ik had eigenlijk enorm veel autonomie in hoe ik de zaken aanpakte, zolang het resultaat er maar stond, uiteraard. Dat belette echter niet dat ik op de steun van professor De Winne kon rekenen indien het af en toe wat stroever ging. Ik denk dat die combinatie uiteindelijk heel goed was voor mij. Er werd nooit echt gedicteerd wat wanneer moest gebeuren, maar ik kreeg de vrijheid om zelf met ideeën te komen en over die ideeën konden we dan uitgebreid discussiëren.

WAT HEB JE BIJGELEERD?

Ik alludeerde net al een beetje op hoe dit project voor mij de ideale stap was om wat meer kennis op te doen over het HR domein. Omdat ik vooral veel bezig ben met finance, statistiek en dergelijke heb ik nooit echt op dit domein gefocust. Ik had echter al een sterke overtuiging dat het belang van HR niet te onderschatten is. Door tijdens mijn onderzoekstage ook heel wat literatuur te bestuderen is deze overtuiging alleen maar sterker geworden.

Dat is uiteraard de inhoudelijke kant, maar er is nog zoveel meer. Hoe schrijf je bijvoorbeeld de conclusies die je haalt uit de data zo correct, maar ook zo duidelijk mogelijk? Een genuanceerde tekst schrijven die ook nog gevat en leesbaar is, is echt niet zo makkelijk als het soms lijkt. Omdat ik op het einde ook een rapport moest schrijven over mijn bevindingen moest ik dit echter wel doen. Hier heeft de begeleiding van professor De Winne mij opnieuw enorm geholpen. Ze las mijn werk altijd heel kritisch na en haar feedback was zeker heel leerrijk.

WAAR ZIE JE JE WERKEN NA JE DIPLOMA?

Je kan wel zeggen dat ik ondertussen de onderzoekskriebels te pakken heb. Ik doe dit semester dan ook een nieuwe onderzoekstage bij Graydon. Ik start volgend jaar ook als consultant bij Deloitte. Minder academisch, wel nog een heel "onderzoekende" functie. Ik zie mezelf na een tijd echter wel een PhD doen. Wat ik echt bewonder zijn mensen die binnen een bepaald domein een enorme competentie hebben en die er dan les over geven of anderen in ondersteunen. Dat wil ik zelf op lange termijn heel graag verwezenlijken. Ik ben zelf enorm geïnteresseerd in Analytics en (bedrijfs)economie, maar heb vooral een zwak voor toepassingen binnen gezondheidszorg.

Wat ik wel even wil benadrukken, is dat een onderzoekstage niet persé enkel voor studenten is die een PhD willen doen. Als dat wel het geval is, ga er toch maar voor, je zal het je niet beklagen. Als je geen PhD wil doen, kan je echter nog altijd enorm veel leren van je stage.

vakken van prof. De Cooman me het meeste aanspraken, ben ik bij haar gaan aankloppen. Prof. De Cooman stond ervoor open en zo is de bal gaan rollen.

KUN JE KORT JE ONDERZOEKSPROJECT UITLEGGEN?

Prof De Cooman had met een postdoc student en een prof van de VUB een samenwerking met de VDAB afgesproken om binnen de VDAB een enquête af te nemen bij alle werknemers over het gevolg van de implementatie van nieuwe werkvormen (flexibele werkuren, thuiswerk,...). De bedoeling was dat wij de data mochten verzamelen en gebruiken, maar dat we de belangrijkste resultaten met aanbevelingen aan hen zouden presenteren.

Bij de VDAB waren ze vooral benieuwd naar de resultaten qua persoonlijke uitkomsten, werksfeer, ... Ik ben die data gaan verzamelen, gaan *cleanen* en ben er dan mee aan de slag gegaan om duidelijk te kunnen rapporteren aan de VDAB.

KWAM DE TIJDSBESTEDING VOLGENS JOU OVEREEN MET EEN THEORETISCH VAK VAN 6 SP?

Het is moeilijk in te schatten omdat je een vak over een jaar spreidt, bij een onderzoekstage is het korter, maar intensiever. Maar ik denk wel dat het ongeveer om eenzelfde tijdsbesteding gaat.

WAT VOND JE ERVAN OM EEN TIJDJE MEE TE DRAAIEN AAN DE FACULTEIT?

Als student heb je weinig zicht op wat er achter de schermen gebeurt in de academische wereld. Je ziet alleen de professoren en dan nog alleen de les. Ik dacht voordien dat lesgeven de belangrijkste taak was in het takenpakket van een prof. Dus van heel het onderzoeksluik was ik niet op de hoogte. Ik was ook aangenaam verrast door de informele sfeer tussen proffen onderling. De Antwerpse campus is wel wat kleiner maar er heerst echt een leuke sfeer onder alle onderzoeksgroepen onderling.

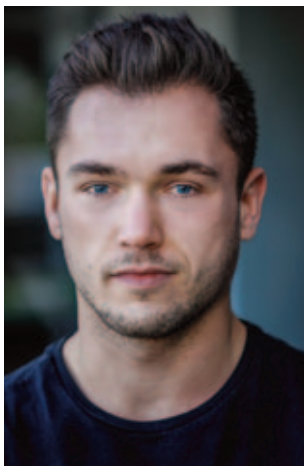
ZOU JE WILLEN VERDERGAAN IN EEN ACADEMISCHE CARRIÈRE?

Ik heb naast mijn onderzoekstage ook mijn masterproef in hetzelfde domein gekozen rond plaats- en tijdsafhankelijk werken en ik vond dat zo interessant dat ik daar verder in wou gaan. En dan ben ik sinds september aan de slag kunnen gaan als doctoraatsstudent, specifiek rond thuiswerken. Welke taken zijn het meest geschikt om thuis uit te voeren en welke lenen zich meer voor op kantoor bij collega's? Hoe kun je dan je werkweek het best inrichten qua welzijn en efficiëntie in prestaties? Ik ben alleszins heel blij dat voor mij de bal aan het rollen is gegaan door mijn onderzoekstage, dus ik kan dat ook alleen maar aanraden aan andere studenten!

Michael Boelaert

Interesse in onderzoeksstages aan FEB?
Contacteer ons via febinternships@kuleuven.be

JONAS DE KERF

HOE HAD JE GEHOORD VAN DE MOGELIJKHEID VAN EEN ONDERZOEKSPROJECT?

Ik wou heel graag praktijkervaring opdoen in onderzoek. De stagecoördinator was toen net klaar met het openstellen van het onderzoekproject en dat sprak mij meteen aan omdat ik verder wou gaan in de academische wereld. Ik moest wel zelf een promotor gaan zoeken en omdat de

DOES THE GAME STOP?

Short sellers op de financiële markt

Op donderdag 28 januari 2021 gebeurde er iets uitzonderlijk op de financiële markten. Het aandeel van het bedrijf Gamestop schoot de hoogte in, daar waar de weken ervoor massaal 'short' werd gegaan op het aandeel. Het gevolg? Grote verliezen voor de *short sellers*. Kleine investeerders hadden zich via sociale media massaal gegroepeerd om de 'wolves of wall street' een neus te zetten. Het kwam massaal in het nieuws hoe vele kleine duimpjes de grote reus Wall Street een flinke hak hadden gezet. Gegniffel alom. Maar moeten we daar wel leedvermaak om hebben? Zijn die short sellers inderdaad haaien of zijn ze nodig om de prijzen op de financiële markt correct te houden? En hebben de kleine investeerders niet vooral zichzelf in de voet geschoten? Prof. Gunther Wuyts van de onderzoekseenheid Finance ging hier met plezier op in tijdens een van de middaggesprekken van Metaforum op 25 maart 2021.

Gunther Wuyts: "Buy low and sell high" is de doelstelling als je investeert in aandelen: je koopt eerst een aandelenpakket en je hoopt om dit later tegen een hogere prijs te kunnen verkopen om zo winst te maken. Short selling werkt op dezelfde manier, alleen keer je de volgorde om. Je verkoopt aandelen (die je eigenlijk nog niet bezit) en gaat deze daarvoor lenen. Later hoop je dan winst te maken door de aandelen te kunnen terugkopen tegen een lagere prijs om de geleende aandelen terug te kunnen geven. Een short seller schat dus in dat de koers van aandelen zal dalen/kelderen, wat vaak kritiek uitlokt, onder meer dat dit onethisch zou zijn. Jaime Rogozinski, de oprichter van Wall

Street Bets wou die short sellers aanpakken. Wall Street Bets is een discussieforum waar kleine investeerders tips uitwisselen rond aandelen.

Wat was nu de context van GameStop? Gamestop is een winkelketen die computergames verkoopt, maar deed het de laatste jaren slechter en slechter, onder andere door concurrentie van de online verkoop van games. De aandelenkoers daalde al een paar jaar. Er was recenter ook wel wat positiever nieuws door de aanstelling van een nieuwe ceo en het inzetten op die online markt. Echter, door de negatieve stemming besloten heel wat *hedge funds* om het aandeel te *shorten* omdat het vermoeden was dat het aandeel verder zou dalen. Maar via de nodige toeters en bellen op *social media* organiseerden de kleine investeerders zich massaal om aandelen van Gamestop te kopen, waardoor de aandelen niet daalden, maar spectaculair stegen en waardoor die hedgefondsen een verlies leden van 70 miljard dollar.

DAVID VS GOLIATH

Dit werd wereldwijd als voorbeeld aangehaald van de kleine belegger die zich organiseerde tegen de reuzen van Wall Street en waarbij David het pleit won van Goliath. Maar is dat wel echt zo? En is de slechte reputatie van short sellers wel terecht? Is het wel opportuun om short selling te verbieden?

Short selling is alleszins niet nieuw. In 1600 was er bij de Oost-Indische Compagnie al discussie over short selling. Belangrijk is ook dat short selling niet risicoloos is. Als prijzen stijgen, in plaats van te dalen, is er een verlies op de short positie. Bovendien moet een shorter een zogenaamde *margin* aanhouden, dit is een bedrag wat de shorter moet storten als garantie dat hij ook bij verliezen aan zijn verplichting kan voldoen. Des te sterker de prijsstijging, des te groter de margin dient te zijn, en des te meer financiering de shorter dus nodig heeft voor zijn short positie.

Uit onderzoek blijkt dat shorters handelen op basis van informatie, niet enkel op basis van manipulatieve tendensen. Shorters bezitten met ander woorden waarderelevante informatie en door te handelen brengen ze die in de markt en wordt die info weerspiegeld in de prijzen. Bovendien blijkt ook dat ze heel goed zijn in het verwerken van publieke en private info – niet illegaal voor alle duidelijkheid. Bv. via *machine learning* verkrijgen shorters info die andere *traders* niet hebben. Shorters zorgen ook voor het afdwingen van *corporate governance*. Ze disciplineren wat dat betreft bedrijven en managers. Want als zij niet betrouwbaar zijn en schuldig zijn aan financieel wanbeheer dan zal de shortpositie voor dat bedrijf stijgen. Shorters hebben dus ook een rol in markten.

Wat als er een verbod zou komen op short selling? Dan zou de marktkwaliteit en de marktluiditeit, hoe makkelijk en goedkoop je kan handelen, achteruit gaan. In een efficiënte markt zit alle info in de prijs van een aandeel vervat. Nu, door de short sellers uit de markt te halen, haal je een bepaalde partij uit de markt, namelijk zij die een pessimistische kijk hebben op de markt en op dat aandeel in kwestie. Dan ga je prijzen minder informatief maken. Het is beter dat prijzen de inzichten en opinies van zowel optimisten als pessimisten weerspiegelen. Als de prijzen niet betrouwbaar meer zijn gaan we verkeerde prijzen betalen en zal het voor niemand nog interessant zijn om in aandelen te beleggen. Dus het is belangrijk dat de prijzen correct zijn, het haalt investeerders ertoe over om in de markten te stappen en bedrijven te financieren.

Shorters zorgen er ook voor dat het kapitaal naar de juiste bedrijven gaat. Om de hype van GameStop als voorbeeld te nemen: je wil toch niet dat door een verkeerde prijsvorming kapitaal daar naartoe gaat en niet naar Pfizer bv.

GAMESTOP

Wat was er aan de hand bij GameStop? Twee jaar lang was de prijs zeer stabiel tot er opeens een enorme uitschieter was in

januari. Kleine investeerders gebruikten online platformen Reddit en Wall Street Bets. Ze gaven hun orders door aan een *broker*, in dit geval Robinhood. Die broker is een tussenpersoon, kleine beleggers hebben immers geen rechtstreekse toegang tot de beurs. Robinhood geeft dan het order door aan een marktmaker en die voert dan de orders uit.

Nu, de laatste jaren toonden aan dat GameStop omzetverlies leed en slechte resultaten boekte. De prijs in 2020 was rond de 4 à 5 dollar, echt heel laag. En die was geleidelijk gezakt in de jaren ervoor. Na de aanstelling van een nieuwe Ceo en een transitieplan om ook online te verkopen steeg de prijs wel opnieuw naar rond de 20 dollar. Op dat moment besloten een pak 'vigilantes' op Wall Street Bets de short sellers hard te raken. De laatste 5 jaar begonnen shorters immers grotere posities in te nemen. Waarom is het aandeel van Gamestop dan zo door het dak geschoten? Was dat enkel het gevolg van het handelen van die vigilantes? Of speelden ook andere tendensen?

We zien dat op die bepaalde donderdag het aandeel is gestegen op 1 dag van 112 dollar naar meer dan 400 euro. Kwam dat door die kleine investeerders, de vigilantes? De dagen ervoor was de prijs van het aandeel stelselmatig aan het stijgen, en waarschijnlijk (maar helemaal zeker kunnen we daar niet van zijn wegens geen data) is het de angst van de short sellers geweest die voor die enorme piek heeft gezorgd vanuit het *bank run* idee, namelijk de angst dat de kleine investeerders nog verder massaal gingen kopen en de koers zouden laten stijgen. Vanuit die optiek zijn de short sellers waarschijnlijk hun short positie gaan afsluiten door het aandeel te kopen, dit om verdere verliezen te voorkomen. Uiteraard draagt dit dan bij tot een verdere prijsstijging. Daarnaast hebben mogelijk ook derivaten bijgedragen, namelijk de verkopers van opties op Gamestop die het aandeel kopen om hun risico op de optie in te dekken.

WRAAK OP WALL STREET?

Is er nu wraak genomen op Wall Street? De short sellers hebben ongetwijfeld zware verliezen geleden, maar de individuele investeerders ook. Het is alleszins de eerste keer dat de kleine investeerders zo'n impact hebben gehad. Op die manier hebben ze aangetoond dat ze meer invloed op de markt hebben dan daarvoor aangenomen. Tot dan was hun invloed eigenlijk eerder in de marge. Hoe is hun invloed dan kunnen toenemen?

Er is de rol van social media waardoor de kleine investeerders zich nu kunnen groeperen. Bovendien is er ook een effect door de *gamification* van *trading*. Bij een trading app krijg je allerlei instant gratifications wanneer je ruilt: gaande van leuke geluidjes tot confetti. Dat geeft een soort van casinogevoel. Nu, we kunnen ons bij het zich groeperen wel vragen stellen. Hoe gaan de toezichtshouders hiermee omgaan in de toekomst? Als professionele traders zich op dergelijke manier organiseren is er sprake van marktmanipulatie. Maar eigenlijk doen die kleine

investeerders hetzelfde. Zullen de regulatoren dan ook optreden wanneer dit in de toekomst gebeurt of niet?

Hierna legde prof. Wim Schoutens van het departement Wiskunde en gespecialiseerd in statistiek en risicobeheer de link tussen short selling en bv de pensioen- of verzekeringssector in termen van risicobeheer.

Wim Schoutens: Bij aandelen kun je ook *call- of putopties* verwerven. Bij call-opties heb je het recht om iets te kopen aan een vastgelegde prijs gedurende een vastgelegde periode en putopties is het andersom. Je wil bv. een putoptie kopen bij een bepaald aandeel om aan risicospreiding te doen. Op die manier sluit je een soort van verzekering af om niet je hele kapitaal te verliezen. Want als een aandeel keldert, kun jij het nog steeds aan die hogere, op voorhand vastgelegde prijs verkopen. Je kan het vergelijken met een brandverzekering: we hopen dat ons huis niet afbrandt, maar we kopen een verzekering zodat als het toch gebeurt, we niet alles kwijt zijn. Short selling kan ook op die manier als verzekering bekeken worden. Het verbieden van short selling zou betekenen dat je geen verzekering meer kan nemen. Als we dan kijken naar de pensioenen of bv. naar het vermogen van de universiteit, dan kun je alleen maar hopen dat we dat soort van verzekering nog zouden kunnen nemen.

Die putopties zijn alleszins beter aanvaard dan het zuivere short sellen, maar het principe is hetzelfde.

Zelfs bij het zogenaamde *naked short selling*, zonder het verzekeringsmechanisme wil ik nog volgende bedenking maken. Bij het kopen van aandelen, is het grootste risico dat je alles kwijt raakt, wat natuurlijk heel erg is. Maar bij short selling is het risico eindeloos. Er zit namelijk geen grens op de stijging van de koers van een aandeel.

Short selling verbieden is dus niet opportuun, wat moet er dan wel gebeuren? Volgens **prof. Wuyts** zou er alleszins ingegrepen moeten worden door de toezichtshouders: wie op kunstmatige wijze de markt probeert te manipuleren, of het nu kleine investeerders zijn via social media of professionele traders, moet gestraft kunnen worden. Een ban op short selling op bepaalde banken tijdens de crisis van 2008 zou volgens recent onderzoek zelfs een negatief effect hebben gehad. Het creëren van een *level playing field*, zonder manipulatie is wenselijk.

Wie het volledige gesprek wil bekijken op youtube kan dit doen door de zoektermen 'metaforum' en 'Does the game stop' te gebruiken.

Michael Boelaert

We're all adjusting to a new reality.

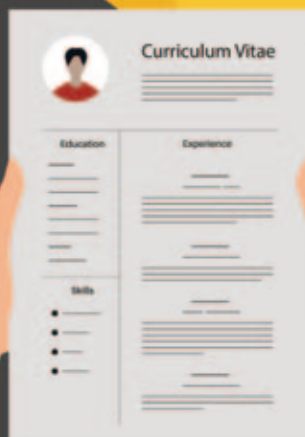
Reimagining the possible - it's what we do best at PwC!

At PwC, we help our clients stay on top of their game by guiding them to face new business challenges in innovative ways. Just as we support our clients, we want to support you with the tools you need to stay on top of your game.

As a member of our PwC family, we'll help you navigate the road to your internship or career through coaching, continuous learning, flexibility, expert colleagues and cutting-edge technology. If you're looking for a career co-pilot and want to have a meaningful impact on society, discover what PwC has to offer you!

Looking for a career where you'll help solve important problems?

careers.pwc.be

Audit - Tax - Legal - Deals - Consulting

We guide.
We support.
You grow.

POSTGRADUAAT

AI first: een nieuw post-graduaat artificial intelligence in business and industry

Jochen De Weerd

In september start aan KU Leuven Campus Kulak Kortrijk een nieuw postgraduaat: Artificial Intelligence in Business and Industry. Dit postgraduaat komt er op vraag én medewerking van bedrijven die een grote behoefte voelen aan AI-expertise. Het postgraduaat is het resultaat van een samenwerking tussen de faculteiten Economie & Bedrijfswetenschappen, Wetenschappen, Industriële Ingenieurswetenschappen en Ingenieurswetenschappen van KU Leuven.

DE AI-NOOD VAN BELGISCHE BEDRIJVEN

“Wereldwijd is er een AI-race aan de gang”, steekt **prof. Jochen De Weerd** (Faculteit Economie & Bedrijfswetenschappen) van wal. “De VS en China komen daarbij sterk opzetten, maar dat betekent niet dat we gewoon technologie moeten aankopen en in Europa uitrollen. De Artificial Intelligence of AI die voor onze bedrijven de juiste oplossingen biedt, moeten we zelf ontwikkelen. Machinaal redeneren en machinaal leren – de belangrijkste taken van AI – zullen een vaste plaats krijgen in alle sectoren van het economische en sociaal leven. De vraag naar AI-expertise

zal enkel toenemen. Het is daarbij belangrijk de brug te slaan tussen de technische concepten en de bedrijfstoepassingen.”

Dat beaamt **Pieter Timmermans, CEO van VBO**: “AI is cruciaal voor het succes van onze bedrijven en het innovatievermogen van ons land. De invloed van AI zal de komende jaren in elke sector voelbaar zijn. Er liggen grote opportuniteiten in thema's als vergrijzing, klimaatverandering, voedselveiligheid, zorg en gezondheid. We moeten nu inzetten op het vergroten van de technologische kennis van AI, zodat dit tot voordeel kan zijn van onze bedrijven.”

EEN POSTGRADUAAT MET DRIE PIJLERS EN LINK NAAR DE PRAKTIJK

Om aan deze nood tegemoet te komen, investeert de Vlaamse overheid met Flanders AI Research en Flanders AI Academy fors in AI. Specifiek in West-Vlaanderen maakte de Vlaamse overheid bovendien middelen vrij om Levenslang Leren op het gebied van technologische speerpunten een boost te geven en hogeronderwijsinstellingen te ondersteunen bij de ontwikkeling van gespecialiseerde opleidingen.

Eén van de resultaten van die ondersteuning is het **nieuwe postgraduaat Artificial Intelligence in Business and Industry**. Deze nieuwe opleiding steunt op drie pijlers: technologie, business en industrie. “Het postgraduaat is het resultaat van een nauwe samenwerking tussen de Faculteit Ingenieurswetenschappen, de Faculteit Industriële Ingenieurswetenschappen, de Faculteit Economie en Bedrijfswetenschappen en de Faculteit Wetenschappen”, legt **academisch coördinator prof. Lieven De Lathauwer** (Faculteit Ingenieurswetenschappen) uit. Ze nemen elk een deel van de opleiding voor hun rekening, om samen tot een breed, multidisciplinair en coherent geheel te komen.

Dit nieuwe postgraduaat is dus sterk wetenschappelijk en technologisch onderbouwd, én is tegelijkertijd erg praktijkgericht met een focus op business en industrie. In elk onderdeel kiezen docenten resoluut voor een toepassingsgerichte aanpak. Ook de nauwe samenwerking met bedrijven waarborgt die praktijk-

gerichtheid. “We willen een grote meerwaarde voor onze consumenten creëren. AI is een belangrijke technologie die meer en meer ingezet wordt. Met Barco zetten we graag onze schouders onder het versterken van de AI-kennis en -vaardigheden in Vlaanderen”, zegt **Barco-CEO Jan De Witte** daarover.

OPSTAP NAAR MEER AI

De eerste editie van deze opleiding start op 21 september 2021 en eindigt in juni 2022. Deelnemers volgen de lessen in Kortrijk op dinsdagnamiddag en -avond. “De lessen worden gegeven in het Engels”, zegt **programmacoördinator Benedicte Seynhaeve**. “AI is een internationaal topic en we willen iedereen de kans geven dit postgraduaat mee te volgen.”

“In het eerste semester leggen we het computerwetenschappelijke fundament met de opleidingsonderdelen Fundamentals of AI, Machine Learning and Inductive Inference en Artificial Neural Networks and Deep Learning”, gaat Benedicte Seynhaeve verder. “In het tweede semester maken we de opening naar business met Business Analytics en naar de industrie met Computer Vision en Natural Language Processing.”

Wie na het postgraduaat niet genoeg van AI krijgt, kan zijn of haar traject verderzetten met de master-na-master Artificial Intelligence in Business and Industry. Deze master-na-master start in september 2022 aan de KU Leuven Campus Brugge. Meer weten over het postgraduaat of de master-na-master

Artificial Intelligence in Business and Industry? Neem contact op met academisch coördinator Lieve De Lathauwer: lieven.delathauwer@kuleuven.be of programmacoördinator Benedicte Seynhaeve: benedicte.seynhaeve@kuleuven.be.

Ontdek ook de andere postgraduatoren van het Postuniversitair Centrum KU Leuven op puc.kuleuven.be:

- **Big Data & Analytics in Business and Management**
Leuven, oktober – december 2021
Leuven of Kortrijk, januari – maart 2022
- **Financiële – Corporate Finance**
Leuven, oktober 2021 – maart 2022
- **Ondernemerschap en Innovatie**
Antwerpen of Kortrijk, oktober 2021 – mei 2022
i.s.m. Flanders Business School
- **Vastgoedkunde**
Leuven of Kortrijk, januari – december 2022
- **Smart Logistics**
Brugge – Gent – Kortrijk, september 2021 – maart 2022
- **Mens- en Milieuvriendelijk Bouwen en Wonen**
Gent, september 2021 – juni 2022
i.s.m. VIBE vzw

Lindsay Vandenameele

INTERVIEW PROFESSOR SANDRA ROUSSEAU

Green Deal heeft gevolgen voor de zakenwereld

De toekomst van Europa hangt af van een gezonde planeet. De huidige uitdagingen op het gebied van klimaat en milieu vragen om een dringende en ambitieuze aanpak. De EU heeft zich ertoe verbonden om uiterlijk tegen 2050 klimaatneutraliteit te realiseren. Om dit doel te bereiken is een transformatie van de Europese samenleving en economie nodig, die daarenboven kosten-efficiënt en rechtvaardig moet zijn. De Europese Green Deal is onze routekaart om de economie van de EU duurzaam te maken. Hoe kunnen we de door Europa opgelegde Green Deal doelstellingen halen? En welke invloed heeft de Green Deal op onze manier van zaken doen? We vragen het aan Professor Sandra Rousseau, hoogleraar milieu-economie.

KUNT U IETS ZEGGEN OVER DE EUROPESE GREEN DEAL IN HET ALGEMEEN? WAT ZIJN DE KRIJTLIJNEN EN WAT ZIJN DE GEVOLGEN OP HET BELEID IN EUROPA EN IN VLAANDEREN?

Het is de ambitie van Europa om als eerste continent klimaat-neutraal te zijn tegen 2050. We moeten daarbij niet alleen focussen op klimaat- en energie-aspecten, maar ook kijken naar wat een duurzame samenleving is, hoe we vooruit kunnen gaan met onze economie op een manier die ervoor zorgt dat we flexibel zijn, dat we veerkracht hebben, dat we een gezonde economie hebben die op lange termijn ook nog echt blijft draaien en welvaart blijft creëren. De originele focus lag op koolstofneutraliteit, maar heel snel is er ook aandacht voor materialen en circulaire economie bijgekomen. De biodiversiteit en natuur die we nog over hebben in Europa moeten natuurlijk ook beschermd en vergroot worden. Deze punten reflecteren

de twee delen van de circulaire economie: aan de ene kant de technische en industriële aspecten en aan de andere kant de link met de natuur en onze omgang met biologische materialen. Hierbij mogen we zeker de link met landbouw en voeding niet vergeten.

IN WELKE ZIN IS LANDBOUW CIRCULAIR?

Het is eigenlijk de cirkel van het leven die de inspiratie is geweest van de circulaire economie; dat we voedsel creëren, dat we biomassa creëren (als het over voeding gaat) en dat we voedsel kunnen opeten met zo weinig mogelijk verspilling. Het tegen-gaan van voedselverspilling is daarbij een belangrijke uitdaging. Maar ook dat men de reststromen van het voedingssysteem composteert en daaruit weer meststoffen creëert.

Er is ook een hele industrie die kijkt hoe je uit die biomassa chemische elementen kunt synthetiseren die bruikbaar zijn in de economie. Er wordt gekeken of we plastics kunnen creëren met natuurlijke materialen in plaats van met fossiele brandstoffen, de zogenaamde bio-based plastics. Dat natuurlijk luik is enorm belangrijk. Het idee is dat de bodemkwaliteit voldoende

gezonder blijft, zodat we genoeg voeding produceren en op lange termijn ook sommige industriële materialen kunnen vervangen door biologische grondstoffen.

‘GREEN DEAL’ KLINT EENVOUDIG, MAAR HET IS BLIJKBaar TOCH EEN COMPLEX GEGEVEN?

De problemen die men wil aanpakken in de Europese Green Deal zijn complex, overlappend en zijn allemaal met elkaar verbonden. Als we het klimaatprobleem willen aanpakken moeten we direct ook nadenken over landgebruik want er is heel veel CO₂ opgeslagen in onze bodem en in onze planten. Daarenboven moet ook over hernieuwbare energieproductie nagedacht worden. Energie wordt immers in alle sectoren van onze economie gebruikt waardoor alles met elkaar verweven is. Het gaat dus om een totaalpakket waar alles aan elkaar is gelinkt. Daarom wordt best alles in één keer veranderd in plaats van deeltje per deeltje.

Het initiatief heet wel een Green Deal, maar als je gaat kijken naar de verschillende elementen erin, is de focus zeker niet enkel op milieu. Er zijn linken met gezondheid en een meer inclusieve samenleving. Er zijn heel veel aspecten die onder de ruimere noemer ‘duurzaamheid’ vallen en er is het besef dat je moet zorgen dat de hervorming ook nog betaalbaar blijft voor iedereen zodat bijvoorbeeld gezinnen met lage inkomens niet teveel worden getroffen. De Green Deal bestaat uit een heel ruim pakket van maatregelen met heel veel deelaspecten. Het gaat hier niet om een gewoon probleem waarbij je een stappenplan uitvoert en dan de oplossing hebt. Dé oplossing bestaat niet; het gaat meer over een manier om er mee om te gaan, de impact te verminderen en toch vooruit te geraken.

IS ER EEN VERBAND MET DE DONUT-ECONOMIE VAN KATE RAWORTH?

We kunnen inderdaad de link maken met de donut-economie van Kate Raworth die dit jaar een eredoctoraat heeft ontvangen aan onze universiteit. Zij kijkt ook naar de planetaire grenzen, de impact op de fysieke wereld die de buitengrens vormen van de donut. Binnen haar donut zitten de maatschappelijke noden van iedereen. Zij wil beide op elkaar afstemmen. Hetzelfde zie je ook bij de SDG's (Sustainable Development Goals) of duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties die een kader bieden om duurzaamheid tastbaar te maken en er indicatoren, acties en doelstellingen rond te formuleren. Dat kader wordt gebruikt door overheden op allerlei niveaus, zoals de Vlaamse of de Europese overheid en zelfs gemeentes maar ook door ngo's en bedrijven.

WAT IS DE FOCUS VAN DE GREEN DEAL, IS ER EEN ACTIEPLAN? WANNEER EN OP WELKE MANIER ZAL HET GECONCRETISEERD WORDEN?

De Green Deal is gelanceerd in december 2019. Ondertussen heeft de Europese Commissie een tijdslijn opgesteld om stap voor stap vooruit te gaan. Dat betekent dat bestaande regelgeving moet aangepast worden en er nieuwe regelgeving moet komen. Zo werd er eind 2020 gecommuniceerd over een klimaatpact; de biodiversiteitsstrategie is vorig jaar opgesteld. Er is een

actieplan rond batterijen omdat die belangrijk zijn voor het opslaan van energie. Als je hernieuwbare energie echt opnieuw wilt gebruiken als energiebron in de economie, dan is het belangrijk dat je die kunt opslaan. Veel hernieuwbare energie is variabel als je die gaat opwekken. Je hebt zonne-energie als de zon schijnt, windenergie als er wind is, biomassa als je genoeg biomassa hebt. Dat is niet zo stabiel als bijvoorbeeld nucleaire energie. Opslag van energie is echt wel één van de knelpunten. Vandaar die focus op batterijen om veel meer toestellen op batterijen te krijgen. Elektrische wagens en elektrische fietsen hebben batterijen nodig. Momenteel zijn die vrij zwaar. Batterijen hebben schaarse grondstoffen, ‘rare earths’ nodig. De wens om al die problemen rond batterijen aan te pakken is de motivatie voor een nieuwe Europese verordening rond batterijen waarvoor in december 2020 een voorstel werd gelanceerd.

Conform de verschillende doelstellingen die de Europese Commissie wil halen met de Europese Green Deal wordt er gekeken naar de circulaire economie. Waar worden veel materialen gebruikt en waar is er verandering nodig? Denk bijvoorbeeld aan plastics. Zo is er al een Europese verordening rond single use plastics van kracht.

WORDT ER OOK IN DETAIL GEKEKEN PER SECTOR?

Ja, bijvoorbeeld de textielsector. Dat is een grondstoffen-intensieve sector, bv katoen. Katoenproductie is heel water-intensief en gebeurt in landen waar er al wat tekorten zijn. Die link met water, maar ook het gebruik van pesticiden in de landbouw, maakt dat zelfs een natuurlijke vezel een enorme milieu-impact kan hebben. Daarnaast speelt de modewereld een grote rol. We gebruiken heel veel kleding voor een heel korte termijn, de zogenaamde fast fashion. We kopen iets nieuws louter omdat we iets nieuws willen hebben, niet omdat het nodig is of omdat het versleten is. Vandaar de focus op textiel.

De bouwsector is ook één van de meest energie-intensieve industrieën. Er wordt zelfs geschat dat hij goed is voor meer dan een derde van de totale emissies in Europa. Niet alleen in termen van gebouwen en energiegebruik, maar er zit ook heel veel ‘embedded energy’ vervat in onze bouwmaterialen. Voor het maken van beton en vooral van cement is heel wat energie nodig. Vandaar dat de verduurzaming van de bouwsector een uitdaging vormt. Er zal heel sterk worden ingezet op het renoveren van gebouwen. Ook bij KU Leuven zijn heel veel gebouwen niet energie-efficiënt en zijn er echt wel verbeteringen mogelijk. Maar we zien direct ook de knelpunten: we hebben veel geld nodig om die renovaties te kunnen uitvoeren. Het is daarenboven niet alleen een financiële kwestie, want bij grondige renovaties kunnen die gebouwen ondertussen niet gebruikt worden en ook dat zorgt voor weerstand bij de gebruikers. Materialen kunnen weliswaar worden gerecycleerd maar meestal gaat dit gepaard met een enorm waardeverlies. Bij de afbraak van een woning wordt het puin bijvoorbeeld gebruikt als vulmateriaal bij wegenwerken. Er zitten heel veel verschillende materialen in een huis. Als je materiaalstromen wilt hergebruiken moeten ze zo zuiver mogelijk zijn, homogeen zijn.

ALS ER MIDDELEN NODIG ZIJN OM DE ECONOMISCHE GEVOLGEN VAN DE COVIDCRISIS OP TE VANGEN, IS DIT DAN EEN GEMISTE KANS OM DE GREEN DEAL VAN DE EU UIT TE VOEREN?

De link tussen de covidcrisis, ons herstel ervan en de Green Deal is in het afgelopen jaar een aantal keer besproken. Eigenlijk komt de European Green Deal op het juiste moment want er wordt nu nagedacht hoe we ons economisch systeem weer gezonder kunnen maken en we op lange termijn perspectief kunnen bieden. Dat is exact wat we nodig hebben om de negatieve economische impact van de covidcrisis aan te pakken. We moeten gebruik maken van middelen die al ter beschikking worden gesteld door de Europese Commissie en de wetgeving die al tot stand kwam. Er is ook al heel veel informatie over welke sectoren eerst moeten worden aangepakt en welke technologieën interessant zijn om in te investeren. De Vlaamse Overheid heeft ondertussen al een herstelplan geformuleerd, met dezelfde pijlers als die van de European Green Deal.

Een aantal milieuproblemen zijn verminderd tijdens de covidcrisis. We vliegen minder maar dat is eigenlijk niet wat we willen, want de reden dat we minder vliegen en minder CO₂-uitstoot hebben is dat we minder economische activiteit hebben. Hier is echt nog een directe koppeling tussen onze economie en ons leefmilieu. Eigenlijk willen we die koppeling verbreken. Op lange termijn is één van de uitdagingen dat we een bloeiende economie hebben en tegelijkertijd een lagere milieu-impact.

WELK SOORT INVESTERINGEN ZIJN ER ALLEMAAL NODIG?

Naast investeringen in de industrie zijn ook investeringen in heel onze maatschappij nodig, zoals in menselijk kapitaal, in kennis, dus in ons onderwijs, in innovatie en natuurlijk in onze infrastructuur. De betonstop in Vlaanderen is daar een mooi voorbeeld van. We willen ervoor zorgen dat we niet meer en meer van ons land gaan afdekken met materiaal dat niet waterdoorlatend is. Op alle vlakken zijn investeringsprogramma's nodig. Tijdens de covidcrisis hebben we ons minder verplaatst maar we hebben wel van alles online besteld en laten leveren bij ons thuis, dat zorgt dus voor andere verplaatsingen.

BEDOELT U DAN DAT VERVOER MOET VERMINDEREN OF MOET HET ANDERS WORDEN?

Het idee is dat er 'mobihubs' of mobiliteitsknooppunten komen. In plaats van enkel je eigen auto te gebruiken, kijk je op platformen welke combinaties van vervoersmiddelen beschikbaar zijn. De focus ligt op de mobiliteit en het doet er minder toe hoe het dan gebeurt. Natuurlijk zijn hiervoor investeringen nodig in infrastructuur zoals parkeerplaatsen voor auto's en fietsen bij bepaalde knooppunten en vooral opties in combinatie met openbaar vervoer. De mogelijkheden zijn afhankelijk van de omgeving waarin we wonen. Deelauto's zijn bijvoorbeeld een redelijk alternatief in een stedelijke omgeving maar zijn minder haalbaar in een landelijke omgeving. De omschakeling naar een mobiliteits-systeem dat onafhankelijk is van fossiele brandstof wordt meer en meer bespreekbaar. Denk aan het voorstel van onze regering

om enkel nieuwe elektrische bedrijfswagens toe te laten tegen 2026 of het verbod op de verkoop van nieuwe benzine- en dieselauto's en de hybride varianten in het Verenigd Koninkrijk vanaf 2035. Elektrische mobiliteit zal meer en meer een centrale rol innemen en dit mogelijk sneller dan we nu denken. Hiervoor zullen opnieuw investeringen nodig zijn. Voor elektrisch vervoer zijn laadpalen nodig en de infrastructuur moet veranderen. Maar er zouden ook minder auto's per persoon moeten zijn. België heeft nu meer dan vijf miljoen auto's; dat is één auto per twee personen. Als men bijvoorbeeld meer thuis werkt, zou dat hierbij kunnen helpen omdat je niet elke dag de auto nodig hebt.

UITERAARD HANGT ER EEN KOSTENPLAATJE AAN VAST: HOE GAAT DIT GEFINANCIERD WORDEN EN DOOR WIE?

De Europese Commissie heeft vorig jaar een plan van duizend miljard euro vastgelegd voor de volgende tien jaar. Dat is heel wat, maar niet genoeg. Er zijn ook actieve investeringen nodig door banken en private personen waardoor er geïnvesteerd kan worden in beleggingsfondsen om te helpen met die overgang. Er moet dus heel veel geld gemobiliseerd worden.

Overheden moeten nadenken over waar het geld vandaan komt, uit welke belastingstromen en over de mogelijkheden van een groene belastinghervorming. Het is belangrijk om activiteiten of gedrag dat slecht is voor het milieu en het klimaat af te straffen, terwijl je de zaken die goed zijn voor het milieu, het klimaat en voor onze maatschappij probeert te belonen, of dat je die in elk geval niet gaat afstraffen.

Je kunt bijvoorbeeld belastingen heffen op fossiele brandstoffen. Rekeningrijden is hier zeker ook een mogelijkheid maar er lijkt toch een zekere schroom te zijn om dit ook effectief in te voeren.

DE BEVOLKING MOET NATUURLIJK OOK MEE ZIJN MET AL DIE MAATREGELEN.

Inderdaad, voor sommige van die maatregelen is het maatschappelijk draagvlak nog steeds problematisch. Als je energie of transport duurder maakt, gaan gezinnen die eigenlijk al moeilijk rondkomen het nog moeilijker krijgen. Bovendien worden niet alleen gezinnen daardoor getroffen maar ook de industrie. Als al je werknemers langs zo'n traject moeten passeren en moeten betalen, dan kunnen die argumenteren dat deze kost van het rekeningrijden door de werkgever moet worden gedragen. Dus het hangt ervan af wie de kosten voor het rekeningrijden moet betalen, de werkgever of de werknemer, of ieder een deel? Sommige subsidiesystemen in Vlaanderen en Europa zijn niet goed voor het milieu in termen van biodiversiteit en klimaat zoals subsidies voor bedrijfswagens met verbrandingsmotoren of gunstige belastingregimes voor de transportsector.

ZIJN ER ANDERE RANDVOORWAARDEN VOOR DE IMPLEMENTATIE?

Het is belangrijk dat gezinnen betrokken zijn en zich bewust zijn van het belang hiervan en wat zij kunnen bijdragen. Consumenten zijn hier belangrijk. Onze consumptiebeslissingen doen we voornamelijk op automatische piloot, uit gewoonte.

Als we gaan winkelen kopen we veelal dezelfde producten van dezelfde merken zonder daar eigenlijk bij stil te staan. We kunnen ons gedrag aanpassen en duurzamer consumeren. Dat is echter niet eenvoudig te realiseren juist omdat we zoveel uit gewoonte doen. De covidcrisis brengt een extra uitdaging met zich mee. Waar ik me zorgen over maak, is dat er nu al heel veel mensen zeggen na deze crisis op reis te gaan, te gaan shoppen of eens goed uit eten te gaan. We hebben allemaal reuze veel plannen, maar veel van die plannen hebben jammer genoeg ook een milieukost. Er kan een soort rebound effect zijn door een stijging in consumptie na de covidcrisis. Nu hebben we misschien wel ons gedrag aangepast en zijn minder gaan reizen en consumeren, maar het zou best kunnen dat dit een tijdelijk aspect is en dat we wat we hebben 'gemist' gaan inhalen. Anderzijds kan de crisis ook positief uitdraaien want velen willen niet direct weer een all-in vliegvakantie boeken en kiezen toch dichter bij huis te blijven. Keuzes kunnen veranderen, maar ik durf niets te voorspellen. En het zou ook kunnen dat iedereen heel snel weer gewoon terug doet zoals voorheen. We moeten ook hierop werken en nadenken hoe we de houding van de mensen kunnen veranderen.

KAN DE OVERHEID DAN NIET EEN HANDJE HELPEN, EEN DUWTJE IN DE RUG GEVEN ZODAT DE MENSEN HUN GEDRAG AANPASSEN?

Zeker. Zo moet de ruimtelijke ordening meegenomen worden in de transitie in ons economisch herstel. In een stad wordt veel meer warmte gecapteerd door het gebruik van meer donkere materialen en er zijn weinig natuurlijke oppervlaktes waardoor het daar twee tot drie graden warmer is dan in een landelijke omgeving. Nu de klimaatverandering meer en meer zichtbaar wordt – we hebben jammer genoeg bijna elke zomer wel een hittegolf – zijn die paar graden warmer in de stad echt wel belangrijk. Daarom moet er worden nagedacht hoe we meer groen en meer water in een stedelijke omgeving krijgen. Hoe je het land gaat gebruiken is belangrijk voor het klimaatbeleid en voor de biodiversiteit. De link met waterbeheer is hierbij heel belangrijk. Vlaanderen – je zou het soms niet zeggen – is een waterarme regio met een permanent watertekort. Eén van de redenen is dat we met zovelen wonen op een kleine oppervlakte. Het regent niet genoeg en we gebruiken nog altijd te veel van ons grondwater. Het besef van een watertekort groeit wel omdat de voorbije twee, drie zomers zo droog zijn geweest en er nu een probleem is rond watergebruik en watervoorraden. Om dat aan te pakken is het belangrijk om na te denken over ruimtelijke ordening. Dat is iets dat je als bedrijf niet kunt aanpassen, noch als gezin, maar waar de overheid het voortouw moet nemen.

WAT ZIET U ALS OPPORTUNITEITEN VAN DE GREEN DEAL VOOR HET BEDRIJFSLEVEN?

Er zijn veel opportuniteiten en je ziet heel veel nieuwe bedrijven die proberen zich te profileren als meer duurzaam en meer circulair. De circulaire economie wordt gezien als een groeiemarkt voor de toekomst. Europa hoopt een zodanige push te geven waardoor bedrijven een incentive krijgen om hun passieve houding te

laten varen en om actief mee te denken over hoe ze kunnen innoveren en hun impact verminderen. Als dat lukt kun je dat beleid niet alleen op een Europese schaal maar zelfs op een globale schaal zien. Kijk naar de toeleveringsketen van de bedrijven. We gebruiken niet alleen materialen of componenten uit Europa, wij voeren in vanuit heel de wereld. Als bedrijven hun supply chain onder de loep nemen en ze proberen de impact van die keten te verminderen dan gaan ze ook spillover-effecten buiten Europa realiseren. Bedrijven moeten beseffen dat er meer moet zijn dan alleen maar zonnepanelen op een dak leggen of een duurzaamheidsrapport opstellen. Ze moeten hun manier van business doen grondig herbekijken en aanpassen.

KUNNEN DE BEDRIJVEN DAT ALLEMAAL AAN, HET LIJKT ONS ZEER AMBITIEUS?

Het duurzaam maken van een economie is een proces. Dat is niet iets dat je kunt doen van vandaag op morgen. Het vraagt tijd. Het gaat over continu stappen zetten om te verbeteren. Je kan, bijvoorbeeld, eerst kijken naar de CO₂-uitstoot. Nadien kan je kijken naar de materialen die je gebruikt en komt ook het beleid naar werknemers en toeleveranciers aan bod (waar komen de originele grondstoffen vandaan?). Er zijn heel veel aspecten aan verbonden en niet alles kan tegelijk gebeuren. Het is wel belangrijk om daar over na te denken, zodat je als bedrijf op lange termijn weet waar je naar toe te gaat, ook al ga je dat niet ogenblikkelijk realiseren. Die langetermijnvisie is essentieel om de economie te verduurzamen. Dat is ook iets dat verschillende stakeholders vragen. Ngo's proberen de elektronica-sector en de textiel- en kledingsector aan te zetten om na te denken over die productie- en consumptiepatronen die niet duurzaam zijn en dus veel beter kunnen. Maar ook de financiële sector wordt zich meer en meer bewust dat het belangrijk is om na te denken over welk soort investeringen duurzaam zijn op lange termijn. Zij beginnen ook indicatoren te ontwikkelen die doorsijpelen naar bedrijven om op die manier ook meer te gaan investeren in systemen en processen die uiteindelijk een minder negatieve – of liefst zelf een positieve – impact hebben op onze maatschappij. Ook consumenten worden mondiger en laten van zich horen. Er is de link met de sociale media waar informatie wordt gedeeld. Een bedrijf staat niet op zichzelf en zal door die verschillende stakeholders worden aangezet om te gaan nadenken: hoe kunnen we het beter doen, hoe kunnen we onze negatieve impact verminderen.

WAT ZIJN MOGELIJKE ACTIES OF WAT KUNNEN WIJ DOEN, ZOWEL IN VLAANDEREN ALS INDIVIDUEEL?

Gezinnen moeten kijken naar hun woningen. Daar zijn nog veel verbeterpunten, zoals investeren in betere isolatie en hernieuwbare energie. Op langere termijn zouden we best iets kleiner kunnen gaan wonen. Ook ons transportgebruik stemt tot nadenken. Is het echt wel noodzakelijk om twee auto's op onze oprit te hebben staan? Onze consumptie van voedsel en textiel kan ook veel beter. Ik geloof dat iedereen zijn eigen verantwoordelijkheid moet nemen en zijn deel moet doen, ook al maakt de impact van één persoon het verschil niet, maar als iedereen het nodige doet maken we wel een verschil. Mensen moeten stoppen met

de vinger te wijzen naar anderen, de overheid of bedrijven. Nee, we moeten allemaal iets doen.

U SPRAK VAN SOCIALE MEDIA. WAT ZIET U ALS HUN ROL?

Sociale media kunnen positief worden gebruikt. Je ziet dat mensen kleine daden stellen en dat posten. Dan heb je inderdaad die sociale connectie die er bij komt. Die positieve feedback en het feit dat je je daar goed bij voelt, is ook belangrijk. Dat kan ook een reden zijn om het te doen. Ik geloof in het belang van kleine dingen. We zien dat bij de covidcrisis: het gedrag van ons allemaal bepaalt het resultaat. En uiteindelijk heeft dat effect. Als nu 100.000 mensen op vakantie gaan merken we dat. Toch is dat eigenlijk maar een kleine fractie van onze maatschappij. Dat toont dat kleine zaken een rol kunnen spelen en dat we samen heel veel kunnen veranderen

VEEL VAN ONZE BATTERIJEN KOMEN UIT CHINA EN MOETEN MET CONTAINERS NAAR HIER GEBRACHT WORDEN. ZULLEN DEZE IN DE TOEKOMST MEER EN MEER IN EUROPA WORDEN GEMAAKT?

Een bedrijf als UMICOR zet enorm in op het recyclen van die batterijen, zodanig dat wanneer die op het einde van hun levensloop zijn ze niet zomaar worden weggegooid. Ze kunnen er verschillende componenten uit halen om ze opnieuw te gebruiken voor nieuwe batterijen. Het is echt wel heel belangrijk dat elektronisch afval en die batterijen selectief worden ingezameld. Voor sommige batterijen doen wij als consumenten het vrij goed. Maar als je denkt aan batterijen die in onze elektronica zitten, in onze *portables* en *smartphones*, doen we het een stuk slechter. We hebben allemaal wel ergens een oude telefoon of portable in onze kast liggen en daar zit een batterij in. Die worden niet gerecycleerd. Dat is iets wat we beter kunnen.

Er wordt ook nagedacht over andere manieren van energie-opslag en er is heel wat onderzoek naar. Ik geloof wel dat wanneer hier een grote doorbraak komt, dit een heel groot verschil gaat maken in de richting van een duurzame energietransitie.

HEB U ZELF NOG IETS DAT U ZOU WILLEN TOEVOEGEN?

Ik ben nieuwsgierig hoe het allemaal gaat evolueren. Ik maak me zorgen over de vertaalslag naar België omdat dit land een complex bestuur heeft. We zijn bij de slechtste leerlingen van de klas als het gaat over klimaatbeleid, maar we doen het wel heel goed inzake afval en recyclage. Ik ben nieuwsgierig waar we terecht komen als we het totale pakket bekijken. Je kunt niet teveel verwachten van mensen ook al zijn ze er zich meer van bewust. Bij peilingen zien we dat aan de ene kant mensen wel een lagere milieu-impact willen, meer duurzaamheid willen en ecologische keuzes voorstaan, maar aan de andere kant willen ze ook hun eigen telefoon, auto, nieuwe kleren, ... We zijn nog steeds erg gefocust op bezit en het is heel moeilijk om dat te veranderen. Bedrijven of de overheid maken soms keuzes voor ons, zeker wanneer het gaat over voedsel en gezondheid. Momenteel wordt er steeds minder zout en suiker in bepaalde bereidingen gebruikt omdat de wetgeving is aangepast. Zo is er ook een aanzienlijke daling in onze milieu-impact mogelijk indien de supermarkten meer duurzame en biologische producten zouden aanbieden of minder verpakking gebruiken. Ik denk ook dat de overheid bepaalde zaken gewoon moet opleggen en mag eisen. Denk bijvoorbeeld aan het gebruik van gerecycleerde materialen of energie-efficiëntie. Vrijwillig zal het allemaal niet gebeuren willen we die grote verandering krijgen die we nodig hebben.

Hilde Roos en Hanneke van Sloten

AMBASSADOR SPOTLIGHT

AWWAB AHMAD, PAKISTAN

Awwab studies Business Engineering (BBE), the joint bachelor programme with Université Saint-Louis - Bruxelles which was launched at the start of the academic year.

"For my higher education, I wanted a university with a very good international ranking. The combination with affordable fees made KU Leuven an attractive choice. After my high school diploma in sciences, I first started accountancy and finance at university. When one of my teachers pointed out KU Leuven's new Business Engineering programme, I figured this bachelor could offer me more options when choosing a master later. I also looked at Business Administration, but I am more interested in the technical side of business and the BBE has plenty of quantitative economics, maths and programming. I can still add a management education through an MBA later on."

INTERNATIONAL ENVIRONMENT

"A truly international university experience was also on top of my wish list. The faculty's international student body has not just fulfilled but far exceeded my expectations. I have met people from countries as far east as Korea and as far west as the Americas. I have lost count of the number of nationalities I have met since we also have our share of interaction with BBA students through joint courses. When we can attend live classes again, I am sure it will only increase."

"My favourite subject is economics because it reaches beyond its domain and explains how things work in real life. The course equips you with a way of thinking about cause and effect, which I found truly mind-opening. You can see it happen in front of your eyes, in the news and apply it in any situation. The most challenging course is mathematics, even if I scored pretty well on that subject in the past. However, its complexity puts me more at ease with other subjects. If I can manage the maths, I should be able to pass the other exams as well."

TEN MINUTES WALK

"I also enjoy the joint organisation with the Université Saint-Louis, which is a 10-minutes' walk from KU Leuven's Brussels Campus. As a student of two universities, you gain access to the facilities, student bodies and specialisations of both institutions. Saint-Louis has more French-speaking local students - a nice addition to KU Leuven's international public. One - small - issue maybe: they both have their own online platform and email system, so I do have to keep up with a lot of messages, especially since everything happens online nowadays."

"Due to practical hurdles because of the pandemic I only arrived in Belgium on 31st August 2020. By the time I got my visa, finding student accommodation was no longer evident. Apart from that, I had no big issues but for some people, things were

more complicated. The first few weeks of the academic year we could attend classes in limited groups. In October the regulations became stricter and everything went online - inconvenient, but not a real problem. The university has been doing its part to help. We get a lot of emails pointing us to the right services and student counsellors for mental support and help with practical questions, such as the ISP and using the study portal."

"COVID evidently impacts social life, because it hardly leaves opportunities to meet people and unfortunately I had not been able to attend the orientation week at the start of the academic year. Social media has played a big role in socialising and getting to know fellow students. Over time we have been able to connect, for instance via WhatsApp groups and, oddly enough, thanks to group assignments."

BRUSSELS: GREEN CITY!

"Nevertheless, studying in Brussels is a great advantage. In normal times the city is teeming with life and as it is the centre of Europe, no place is too far to enjoy. During the pandemic, going to museums and parks has been my thing. The city feels open to me because of its parks. If I want to relax or be at peace, there is always some green space within walking distance. It is not too crowded and has plenty of places to go if you want to hang out with friends. Plus, public transport is quite good, so you can make trips to other cities."

"With regards to living, I would advise prospective students to start looking for accommodation as early as possible. However, with Belgian public transport, you should not worry about renting a room a bit further from campus. With regards to the programme, remember that exams are tough but that should not demotivate you. If you are used to a system with continuous evaluation, you may need some extra discipline and actively take up your study, but as long as you take your classes and revise your courses, you should be good. If mathematics, economics and other analytical subjects excite you, you should consider this programme."

"I want to help prospective students to get answers and make up their mind, especially since Business Engineering is a programme that is not really known outside Belgium. Also, being an ambassador is another way to be part of this university and its administration. I also applied and was accepted as a student council member. You need to do something else than study from time to time, so these are interesting activities."

Veerle De Grauwe

AMBASSADOR SPOTLIGHT

ELENA TIUKHOVA, RUSSIA

Elena is currently completing the 2-years' Master of Business and Information Systems Engineering in Leuven.

"I obtained a Bachelor in Business Informatics at the National Research University Higher School of Economics (HSE) in Moscow, an exchange partner of the Faculty of Economics and Business. Many of my university friends had been on exchange here and described it as their best study experience, so I came to KU Leuven for my master's degree. This well-known university with its focus on research looked like an excellent place to live and study - and to start my career. I have not been disappointed."

ONE BIG CAMPUS

"As a unique place that unites people from all over the world, KU Leuven offers the opportunity to expand cultural horizons and boost academic research. The city of Leuven is much smaller than Moscow and feels like one big campus, where you are constantly surrounded by other students and in touch with research. I absolutely enjoy that genuine student experience."

"Support was good from the time applied up until I arrived in Belgium in September 2019. I often used the FEB Advisor and always found people to answer my questions. As a newcomer, I had a buddy from Leuven. She helped me a lot to get acquainted with the study system and the Toledo platform. She also invited me to dinner and showed me around town. A buddy is a great addition to the welcome sessions by the student organisation. The introduction week for international students was the best immersive experience to overcome doubts or fears. It kept us busy every day with guided tours, events and sessions about study-related initiatives. When you meet other international students who have just arrived, you realise that you are not the only newcomer."

"My advice for prospective students: if you feel lost, just ask questions. I hardly knew anything about Belgium when I embarked on this adventure, but I have always found people willing to help. I even was able to arrange my accommodation online beforehand. So don't be afraid to ask. Contact an ambassador from your country to learn about life and practical stuff. I found that very helpful, so now it is my turn to share my experience and give advice."

"The faculty and professors helped me improve my quantitative and science-based skills. My favourite course is Architecture and Modelling of Management Information Systems since information technology is my passion and the direction I prefer for my professional career. The course was offered - before COVID - through blended learning with both online and offline parts. That has proven to be very useful. Teaching the more difficult parts online allows you to acquire that knowledge at your own pace. Interesting assignments helped to get a better

understanding of the subject too. After the course, I really felt on top of the matter and ready to use it professionally. It even inspired the topic for my master's thesis, which included a chance to conduct academic research. That was great so I hope I can finish my master's programme with distinction, as I would very much like to start my career as a PhD researcher at the faculty - and get the chance to further explore Europe."

LEUVEN: CAPITAL OF INNOVATION

"I also experienced working for a Belgian company through an internship organised by Academics for Companies. With a team of students, we tackled business problems through data visualisation. After a few meetings with the client, the pandemic hit and we had to collaborate online, but that did not affect the outcome. Everybody was satisfied and some of the solutions we presented, were deployed. It was a cool experience that improved my soft skills."

"I feel lucky to have arrived before the pandemic. Of course life is different now, but I am so used to online classes that it almost feels normal. The early blended learning experience familiarised me with the online learning platform - a great advantage once offline classes were suspended. Due to the restrictions socialising is more difficult, but I have a bubble of close friends of whom I see quite a lot these days. To still meet new people, I ask to be assigned to a random group for group assignments. In addition, the university has plenty of online initiatives to help us through the pandemic."

I really enjoyed the AND festival, for which I was offered tickets through Academics for Technology. And I have been walking a lot. I definitely know my way around Leuven by now and have visited many places of interest in Belgium. Bruges is a beautiful city to discover, especially during these quiet COVID-times. I like to wander there when I need to think. I do miss taking a train to visit nice places, such as Paris or Amsterdam, which is normally very easy as Belgium is at the centre of Europe - an extra reason to go for the PhD."

"Studying in Leuven is the best way to experience student life and research. The city is a true capital of innovation with an international atmosphere. I made friends from different countries and live in a multicultural community - an unforgettable experience. The university's renown reflects on both your education and career. The knowledge I acquired is priceless and inspires confidence in myself, that I will be able to offer organisations and companies something extra."

Veerie De Grauwe

Kiesweek in Coronatijden

De kiesweek is niet alleen een van de oudste tradities van Ekonomika, maar is ook de week waar iedere economiestudent naar uitkijkt. De studenten worden namelijk 3 volle dagen in de watten gelegd met gratis eten, drank en leuke activiteiten. Het is de taak van de opkomende ploeg, dit jaar Ploeg Lucid, om deze dagen zo goed en rijkelijk mogelijk op te vullen met als doel de studenten te overtuigen en hun stem te bemachtigen. Dit jaar ging de kiesweek door van 26 tot en met 28 april.

COVID-19

In een coronavrije editie komen zo'n 15 000 studenten samen op het Ladeuzeplein of op de OHL-parking om samen te genieten van de uitgelaten sfeer. Het was echter al het tweede jaar op rij dat COVID-19 roet in het eten strooide en ervoor zorgde dat studenten niet op de gebruikelijke manier mochten samenkomen. Ondanks de maatregelen, slaagde Ploeg Lucid er toch in om de kiesweeksfieren tot bij de studenten te brengen!

PRECAMPAGNE WEEK

Naar jaarlijkse gewoonte wordt de kiesweek voorafgegaan door een precampagne week. In deze week maakt de opkomende ploeg zich voor de eerste keer bekend. Ze kondigen ook hun programma aan voor de kiesweek en delen een goodiebag uit aan alle FEB-studenten. Ploeg Lucid maakte van deze algemene goodiebag net als vorig jaar een algemene goodiebox en vulde ze met talrijke, kwaliteitsvolle producten en kortingsbonnen. De boxen werden uitgedeeld vanop CPR en de studenten konden vooraf een tijdslot reserveren zodat alles coronaproof kon verlopen.

Naast deze rijkelijk gevulde boxen, stonden er tijdens de precampagne ook al 3 activiteiten voor de studenten op het programma: de Career Day, de ploegvoorstelling en een interessante lezing over duurzaamheid in de academische- en bedrijfs-wereld. Allemaal digitaal georganiseerd en stuk voor stuk een succes! Ploeg Lucid sloot uiteindelijk de precampagne week af met een grote aftelklok op de Grote Markt die aftelde naar de kiesweek zelf.

KIESWEEK

Aangezien het systeem van boxen uitdelen de perfecte manier is om coronaproof studenten te verwennen, werden er tijdens de Kiesweek nog 3 verschillende boxen uitgedeeld. De eerste was de Summer Revival Box, bedoeld voor 4 personen, vol met snacks, drank en andere leuke gadgets, waaronder een spikeball set, om je de hele dag lang te amuseren!

De tweede box was de Blinding LightD's box. Deze bevatte alles om samen met je knuffelcontact een geweldig feestje op kot te bouwen. Ploeg Lucid zorgde hierbij ook voor een sfeermakende livestream waarop verschillende DJ's kwamen draaien. De laatste box was The Brunch Club Box. Het spreekt natuurlijk een beetje voor zich, met deze box kon je zalig brunchen. Deze boxen werden op verschillende dagen uitgedeeld zodat de studenten elke dag wel iets kregen!

Daarnaast had de opkomende ploeg ook enkele activiteiten gepland waar de studenten in hun bubbel aan konden deelnemen. Zo organiseerden ze op maandagavond de Slimste Student van Leuven Quiz met Jelle Cleymans. Dit verliep via een livestream en de deelnemende teams konden hun antwoorden insturen via Google forms. Op maandag vond ook de Scan to Score wandeling plaats. Hierbij moesten de studenten via raadsels op verschillende plaatsen terecht komen om toffe prijzen te winnen. Op dinsdag konden de studenten dan weer gratis met hun bubbel gaan padellen, de hype van het moment, of konden ze het land doorkruisen door deel te nemen aan Roadtrippers. Het doel van deze activiteit was om zo snel mogelijk in Oostende, Waterloo en Brussel te geraken en grappige opdrachten uit te voeren zonder zelf met de auto te rijden. Op de laatste dag werden er E-steps ter beschikking gesteld en konden de studenten een uitgestippelde route door Leuven maken.

Ten slotte waren er nog 4 activiteiten die doorheen de hele kiesweek liepen: Embezzeld – Who stole the light?, de Kiesweekshop, 'T Triple eTornooi en Studio Lucid. Het eerste was een zoektocht online en door Leuven om de verduisteraar van het geld te ontmaskeren met als hoofdprijs het verduisterde geld, namelijk € 1000. De Kiesweekshop was een gratis shop voor studenten waarop ze gratis snacks, drinken en goodies konden bestellen die dan voor hun kot werden afgezet. 'T Triple eTornooi was een e-sports toernooi waar studenten leuke prijzen konden winnen. En het laatste, maar zeker niet het minste, was een livestream op Facebook die iedere dag van 15u00 tot 17u00 doorging. Hierin nam de Vice-Praeses IT & Analytics, Daniel van Dijk, het op tegen de Praeses, Ignas Verheyen.

LOLPLOEG

De kiesweek is natuurlijk niet compleet zonder een lolploeg. Dit jaar was dat Lolploeg Funky! Ook hun activiteiten sloegen superhard aan bij alle studenten. Zo organiseerden ze onder andere een online cantus, een quiz, een ochtendyoga en een zwarebierenavond. Ze gaven ook leuke prijzen en verschillende boxen, zoals een picknick box, weg! Kortom, een zeer geslaagd lolploegavontuur!

Een jaar lang heeft Ploeg Lucid als opkomende ploeg het beste van zichzelf gegeven om deze zotte kiesweek te kunnen neerzetten! Ondanks de vele onzekerheden waren het 3 prachtige dagen met voorafgaand een succesvolle precampagneweek. Ze hebben dan ook uiteindelijk met overtuiging de kiesdrempel gehaald! Proficiat Ploeg Lucid en op naar volgend jaar!

Fien Jorissen

MAJOR DATA SCIENCE

De laatste jaren is data science een bekende term geworden in de bedrijfswereld maar ook bij de studenten. Er zijn steeds meer inschrijvingen voor de master of information management en ook de major data science wint aan populariteit. Wij spraken met Prof. Monique Snoeck, gewoon hoogleraar Faculteit Economie en Bedrijfswetenschappen en hoofd van de Onderzoeksgroep Beleidsinformatica, en met afgestudeerd handelsingenieur in de beleidsinformatica Alexandre Goossens om meer te weten te komen over data science aan de FEB.

PROF. MONIQUE SNOECK

ZOU U KORT KUNNEN TOELICHTEN WAT DATA SCIENCE PRECIES IS? ZIJN ER BIJVOORBEELD VERSCHILLENDE ASPECTEN BINNEN DATA SCIENCE?

Prof. Monique Snoeck: Data science is eigenlijk een container-begrip en bestaat uit 3 verschillende domeinen. We kunnen kijken naar het domein computerwetenschappen of informatica; hier kun je denken aan het creëren, opslaan en wijzigen van data en het optimaliseren van algoritmes. Daarnaast is er het domein van statistiek. Hieronder vallen alle analyses van data op basis van statistische methodes, bijvoorbeeld regressie-analyse. Ten laatste is er nog alles wat te maken heeft met artificiële intelligentie. Dit is natuurlijk ook een breed begrip maar dit heeft ook als doel om data te analyseren met andere methodes dan toegepast in statistiek.

IN WELKE PROGRAMMA'S KUN JE EEN MAJOR IN DATA SCIENCE VOLGEN?

Prof. Monique Snoeck: Binnen FEB zijn er de opleidingen handelsingenieur in de beleidsinformatica en handelsingenieur met een major in data science. Binnen de opleiding handelsingenieur in de beleidsinformatica is er nog een optie tot uitwisseling met de universiteit van Namen, waar je ook een traject rond data science kan opnemen. Verder is er nog de master of information management. Momenteel ligt de focus dus in de masteropleidingen maar er zijn ook zeker al mogelijkheden in de bachelor. In het vak beleidsinformatiesystemen en de major beleidsinformatica voor handelsingenieurs en economen komt er al een stuk data science aan bod dat in de nabije toekomst nog versterkt zal worden. Ook de basisvorming statistiek is al aanwezig in de bacheloropleidingen.

WEET U WAAROM ER EEN TOENEMENDE POPULARITEIT IS VOOR DATA SCIENCE?

Prof. Monique Snoeck: De laatste jaren wordt deze major binnen de master handelsingenieur zeer veel gekozen. Dit jaar is er ook een enorme toename geweest in studenten die de master of information management volgen, vaak na een opleiding tew of handelswetenschappen. Deze evolutie is nog maar recent ingezet en we verwachten dat deze zeker blijft aanhouden. Volgens mij spelen er meerdere factoren mee in deze stijgende trend zoals natuurlijk de transformatie naar een digitale wereld.

WELKE VAARDIGHEDEN MOET EEN STUDENT HEBBEN OM DE MAJOR SUCCESVOL AF TE RONDEN?

Prof. Monique Snoeck: Ik denk dat vooral het kwantitatief denkvermogen belangrijk is. Zaken zoals conceptueel denken en computationeel denken zijn hier van belang, zonder dat elke student een volwaardige programmeur moet zijn. Er bestaan heel wat technieken en tools rond AI die je kunt gebruiken zonder dat je alles erachter tot in de technische details moet begrijpen. Dit is vergelijkbaar met statische tools waarvoor je de theoretische kennis nodig hebt, maar niet noodzakelijk zelf algoritmes voor de berekeningen moet kunnen programmeren. Er zijn dus verschillende instapniveaus in data science.

VOOR WELKE JOBS IS DEZE MAJOR EEN GOEDE VOORBEREIDING?

Prof. Monique Snoeck: Data science heeft eigenlijk overal zijn toepassing. In feite kan elk bedrijf gebruik maken van data science vanaf het moment dat ze over data beschikken. De job van data scientist is dus sowieso een job waar er een aansluiting mee kan worden gevonden.

Het voordeel van al deze masters is dat de kennis van data science wordt gecombineerd met domeinkennis van bijvoorbeeld marketing, finance of de logistieke wereld. Op deze manier kan je zelf de gegevens en resultaten interpreteren en daarna eigenhandig de verwerking optimaliseren. Er wordt dus een dubbele bagage meegegeven wat bijzonder interessant is.

We kunnen hier wel nog een onderscheid maken tussen de richtingen. In handelsingenieur in de beleidsinformatica en master of information management wordt al een basiskennis rond data uit het domein van de informatica gelegd waardoor deze studenten meer een allround data scientist zijn. In de opleiding handelsingenieur moet (tenzij dit al in de bachelor werd gekozen) eerst nog deze basis worden gevolgd voordat zij verder kunnen gaan in het domein van artificiële intelligentie.

WAT KUNNEN WE VERWACHTEN VAN DATA SCIENCE IN HET BEDRIJFSLEVEN DE KOMENDE JAREN?

Prof. Monique Snoeck: Ik denk dat bedrijven meer en meer zullen gebruikmaken van allerlei data science technieken zodra ze de digitale kant opgaan. Zodra bedrijven de meerwaarde inzien van de tools en deze ook toegankelijker worden zal data science nog veel meer uitbreiden. We kunnen nu al zien dat veel bedrijven sinds de coronacrisis de overgang naar e-commerce hebben gemaakt. Dit betekent dat zij nu ook makkelijker data over hun klanten kunnen verzamelen. Als dan ook de tools steeds makkelijker te gebruiken worden kan elk bedrijf de basis van data science toepassen.

HOE ZIET U DE TOEKOMST VAN DATA SCIENCE IN DE ACADEMISCHE WERELD? ZAL DIT BIJVOORBEELD IN ELKE RICHTING WORDEN GEÏNTEGREERD?

Prof. Monique Snoeck: Zoals gezegd is het domein van statistiek al aanwezig in de meerderheid van de opleidingen. In de master handelsingenieur zien we een stijgende trend richting de major data science en we zien een groeiend aantal studenten dat de master of information management volgt. We verwachten dat deze trends zich doorzetten. We werken nu aan de bachelor beleidsinformatica en overeenkomstige major. Binnen afzienbare tijd zou het aspect over AI meer aan bod moeten komen in de bachelor door een nieuw vak met focus op analytics. Dit zou betekenen dat dan alle drie de onderdelen al kort aan bod zouden komen in de bachelor beleidsinformatica (of in de major) voordat men begint aan (de major) data science in de master.

Lisa Lam

Prof. Monique Snoeck

Alexandre Goossens

ALEXANDRE GOOSSENS

WAAROM KOOS JE ERVOOR OM HANDELS-INGENIEUR IN DE BELEIDSINFORMATICA TE STUDEREN?

Alexandre: Termen zoals Big Data en artificiële intelligentie komen steeds vaker aan bod in het nieuws. Dit maakte mij enorm nieuwsgierig naar Data Science. Een wereld zonder data is nu ondenkbaar geworden waardoor computervaardigheden essentieel zijn voor de toekomst. Ik ben ook heel graag bezig met computers en ik wou zelf data leren analyseren.

WAT BEHANDELT DE RICHTING VOORNAMELIJK?

Alexandre: De richting is heel breed, gaande van echt technische zaken (zoals databases of netwerken) tot informatiemanagement. Langs de ene kant gaat het over hoe je data verzamelt, modelleert, opslaat en analyseert. Langs de andere kant biedt de richting ook de kans om het hele strategische aspect te bekijken die data kan aanbieden.

WELKE VAKKEN ZIJN JOU HET MEEST BIJGEBLEVEN/KIJK JE HET MEESTE NAAR UIT?

Alexandre: Mijn favoriete vakken waren Relational Database Management en Machine Learning. Relational Database Management leert je hoe data opgeslagen worden en hoe deze gemodelleerd worden. Hier wordt de realiteit het beste gereflecteerd en het toont de complexiteit van de hele data opslag aan. In het vak Machine Learning leerde je hoe je de theorie het beste kan toepassen. We leerden data opkuisen, transformeren en visualiseren. We zagen ook hoe een bedrijf effectief omgaat met data in de realiteit.

HOE WORDT DE LINK MET DE REËLE WERELD GELEGD?

Alexandre: Doorheen de vakken wordt er wel regelmatig een link gelegd met de bedrijfswereld, bij het ene vak wat meer dan het ander. In het vak Database Management leerden we hoe een database gemaakt wordt en hoe je ermee moet omgaan. Het vak leerde ons om zelf een database te linken en hierdoor ontdekte ik de complexiteit van een database. Het vak Knowledge Management bood lectures aan waar bedrijven de technieken kwamen voorleggen die we in de les zagen. Hier werd de link duidelijk gelegd tussen de theorie en de bedrijfswereld.

HEB JE GEMERKT DAT ER EEN TOENEMENDE TREND VAN STUDENTEN IS RICHTING DATA SCIENCE?

Alexandre: Zeker weten. Mensen beginnen data science meer te zien als een vereiste in het beroepsleven dan als een niche skill.

WAT ZIJN JOUW TOEKOMSTPLANNEN? WIL JE VERDER GAAN IN DATA SCIENCE?

Alexandre: Ik wil zeker nog bijleren over data science en ik denk eraan om te werken bij een IT consultancy bedrijf. Ik wil beslissingen kunnen maken op basis van data.

Interesse in één van
onze projecten of
een algemene vraag?
Contacteer ons!

Gedelegeerd bestuurder:
Peter Lamens
0475/25 87 93

LGV nv • Tildonksesteenweg 62
3020 Herent • T +32 16 31 08 90
info@lgv.be • www.lgv.be

**Heeft u ook interesse
om driemaandelijks
ECONnect toegestuurd
te krijgen? Word lid
van Ekonomika Alumni
of mail naar [ekonomika-
alumni@kuleuven.be](mailto:ekonomika-alumni@kuleuven.be)**

ECONnect

Driemaandelijks magazine

Gezamenlijke uitgave van
de Faculteit Economie en
Bedrijfswetenschappen van
KU Leuven en Ekonomika Alumni,
de alumnivereniging van
de Faculteit en van
Ekonomika Studenten.

Contact:
ekonomika-alumni@kuleuven.be,
tel. + 32 16 31 18 53,
Faculteit Economie
en Bedrijfswetenschappen
KU Leuven, Naamsestraat 69,
3000 Leuven

Hoofdredacteur:
Fa Quix, fa.quix@fedustria.be

Voorzitter redactieraad:
Righard Bruyns,
co-voorzitter Ekonomika Alumni

Kernredactie: Michael Boelaert,
Maarten De Winter, Freddy Nurski,
Fa Quix, Arnout Debucquoy,
Wilfried Lemahieu, Valerie Molly,
Veerle Van Rompaey, Hilde Roos,
Héloïse Goossens, Cedric Verlinden,
Hettie De Kruijff

Fotografen: Rob Stevens,
Michael De Lausnay, Wouter Sempels,
Tom Talloen

Verantwoordelijke Uitgever:
Wilfried Lemahieu, decaan FEB
Naamsestraat 69, 3000 Leuven

Druk: Van der Poorten